

ธรรมะแก้ต่าง

พระอาจารย์สงบ มนต์สันโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

วันนี้วันพระ วันพระ วันบำเพ็ญนะ วันปฏิบัติธรรม เราต้องตั้งใจนะ เรามาวัดแล้ว วัดปฏิบัติ ถ้าวัดปฏิบัติแล้วเราต้องเข้มแข็ง ในการประพฤติปฏิบัติเราอดสำห้เสียสละมา พระนี่ลาออกจากราชการ เราสละมาบวชเลย แล้วเราสละอาชีพหน้าที่การงานกันออกมาเพื่อจะพ้นจากทุกข์ ถ้าพ้นจากทุกข์เราต้องตั้งใจ ความตั้งใจถ้าเราสดชื่น เหมือนกองทัพ ขวัญกำลังใจของกองทัพ ถ้าเราตั้งใจประพฤติปฏิบัติของเรานี้ เราหวังพ้นทุกข์ ถ้าหวังพ้นทุกข์ เหตุที่จะทำให้พ้นจากทุกข์มันต้องสมกับเหตุ “ธรรมทั้งหลายมาแต่เหตุ” เราตั้งใจนะ

งานหน้าที่การงานทางโลก เขาทำกันเห็นไหม ทำกันเพื่อเลี้ยงอาชีพ มันเป็นอาชีพเพื่อมาเลี้ยงชีวิตเรา เลี้ยงชีวิตมันต้องเป็นไปตามสภาวะที่มันเกิดมาแล้ว แต่ในการประพฤติปฏิบัติถ้าเราไม่จริงจัง เราจะคว้าน้ำเหลวเลย เราจะจับทำอะไรไม่ได้ตั้งใจ ถ้าเราจะได้ตั้งใจเราต้องตั้งใจก่อน ถ้าความตั้งใจของเราเห็นไหม เราเข้ามาในวัดในวาแล้ว เราจะต้องทิ้งมารยาสาไถยของเรามา มารยาสาไถยที่มันติดกับหัวใจเข้ามาในวัดในวา อย่าให้คุ้นชินกับมัน

คุ้นชินกันนะ มันธรรมชาติคนเราเกิดมาจากกิเลส เรามีกิเลสอยู่แล้วใช่ไหม ไม่มีกิเลสมันจะมีวิชชาอย่างไร มาเกิดเป็นมนุษย์ได้อย่างไร นี่พอเป็นมนุษย์ขึ้นมาแล้ว เราเกิดมาแล้วมันก็มีกิเลสอยู่ในหัวใจ พอมีกิเลสในหัวใจ มันคุ้นชินกับเรา มันนอนจมกับเรานะ เรายังจิตใจนอนจมอยู่กับกิเลส กิเลสมันปกคลุมอยู่ จะทำอะไรก็ไปคุ้นชินกับมัน แล้วพอเข้าวัดเข้านี้ เริ่มต้นมันก็สดชื่นอยู่ ตั้งใจดี แต่ทำๆ ไปมารยาสาไถยนั้นมันจะมาปกคลุม ถ้าปกคลุมไปแล้ว ถ้าเราไม่สลัดมันทิ้งนะ มันเรื่องโลกๆ เลย

ถ้าเรื่องโลกๆ แล้ว วัตรปฏิบัติแล้ว เขี้ยวเล็บต่างๆ ถอดมันทิ้งไปตั้งแต่ที่ประตูดัด อย่าให้มันเข้ามา เราจะมาต่อสู้กับมันอยู่แล้ว อย่าพอก อย่าติดตัวเข้ามา ถ้าพอกติดตัวเข้ามาแล้วจะมาประพฤติปฏิบัติ สิ่งนี้มันเข้ามา มันจะไม่ใช่ประโยชน์กับเรา เวลาเดี๋ยวนี้ศึกษาธรรมะกันเห็นใหม่ คุณสิ เวลาเขามีคติความกัน นี้รู้ว่าตัวเองผิดอยู่ ฟ้องแก้ก็ยาว แก้ก็ยาวนี้ธรรมะแก้ต่าง

ในการศึกษาธรรมมา ธรรมะนะ นิพพานเป็นอย่างนั้นๆ ปากเปือกปากและ ปากเปือกปากและเลย ความว่างเป็นอย่างนั้น วิตกวิจารณ์กันไป ว่ากันไปปากเปือกปากและเลย มันแก้ต่าง พอมันแก้ต่าง กิเลสมันหัวเราะเยาะ เพราะว่ามันแก้ต่าง ใครเป็นคนแก้ให้? ก็ไม่ใช่กิเลส เพราะเรารู้ๆ อยู่ว่าผิดใช่ไหม เวลาเรามีคติความกัน นี้เราก็ตัดอยู่ แต่ฟ้องแก้ก็ยาวไปอย่างนั้นนะ ฟ้องแก้ก็ยาวไป ฟ้องเป็นแพ่งไป เป็นอาญาไป ฟ้องไปเรื่อยๆ ฟ้องเขาไปอย่างนั้นว่าตัวเองไม่ได้ทำ โคนใส่ร้าย โคนหมิ่นประมาท ไม่เป็นความจริง หลักฐานเท็จ...ว่ากันไป แต่ความจริงคืออะไร? ความจริงคืออะไรทำไปจริงๆ นั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน เรามาปฏิบัตินะ ธรรมะต้องให้มันเป็นข้อเท็จจริง อย่าเสียเวลานะ ชีวิตเราทั้งชีวิตเกิดมาแล้วทุกข์ใหม่? ทุกข์ ทุกคนอยากพ้นจากจะพ้นทุกข์ แล้วเกิดมามีวาสนาใหม่? มี ถ้าไม่มีวาสนา เราจะเกิดในพุทธศาสนาหรือ เกิดมา...ร่วมโพธิ์ร่วมธรรมของพระพุทธศาสนานะ พระพุทธศาสนาเป็นสิ่งที่ชี้ให้เราออกจากกิเลส สิ่งที่เป็นทางชี้ให้เราพ้นจากทุกข์

ถ้าเราเกิดในร่มของพุทธศาสนาแล้วเห็นใหม่ แล้วเกิดมานี้ เราเสียสละมา โลกเขาอยู่ทางโลกกัน เป็นชาวพุทธทำบุญแล้วได้บุญมาก ทำบุญแล้วต้องร่ำรวย ต้องมีศักดิ์ศรี ต้องมีดิงาม ต้องมีทรัพย์สินสมบัติ ต้องมี...ไม่รู้ว่าเราเป็นจี๋ข้ามัน เป็นจี๋ข้ามันก็ได้เท่านั้น เพราะอะไร เพราะชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด มันต้องตายในวันข้างหน้าแน่นอน ถ้ามันต้องตายในวันข้างหน้าแล้วยังนอนจมอยู่กับมัน

แล้วนี้ศึกษานะ เวลาว่าที่ไหนได้ฟังข่าว ที่ไหนมีครูมีอาจารย์ ที่ไหนมีสำนักประพฤติปฏิบัติก็อยากประพฤติปฏิบัติ พอไปแล้วมันตั้งใจทำอย่างที่เขาตั้งใจใหม่ ถ้ามันตั้งใจทำของมันนะ มันจะมีสติของมัน มันจะสงวนเวลาของเรา สงวนเวลานะ นั่งสมาธิ เดินจงกรมมันดีไหม มันเหนื่อยไหม? มันดี มันเหนื่อยทั้งนั้นนะ มันเหนื่อยมันก็ต้องปลุกปลอบใจ ทำไมครูบาอาจารย์ท่านทำได้ ทำไมหลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์นะ ไม่มีครูบาอาจารย์สอนเห็นใหม่ คั่นคว่าเอาๆ พยายามคั่นคว่าเอา

แต่เวลาท่านประพฤติปฏิบัติไปแล้ว เริ่มต้นใครจะรู้ ใครจะมีจิตนิสัยอย่างไร แต่เวลาท่านประพฤติปฏิบัติไปแล้ว ท่านเล่าให้ลูกศิษย์ลูกหาฟังใช้ใหม่ว่า หลวงปู่มั่นท่านเคยปรารธนาเป็นพระโพธิสัตว์มา หลวงปู่เสาร์ท่านเคยปรารธนาเป็นพระปัจเจกพระพุทธเจ้ามา นี่สิ่งที่ท่านปรารธนามา ท่านสร้างบุญญาธิการมา ท่านทำของท่านมา มันถึงมีเชาวน์ มีปัญญา มีความมูมานะ มันใช้เวลา ๑๐ หลวงปู่เสาร์บวชเป็นมหานิกายอยู่ ๑๐ ปี รั่าๆ อยู่ว่าจะไปทางไหนๆ อยู่ สุดท้ายสละเลย สละออกมาฉุดตีเป็นธรรมยุคแล้วออกป่าทันทีเลย

นี่สิ่งที่นี้หัวใจของคนมันมีหลักมีเกณฑ์ เห็นใหม่ มันค้นคว้าตั้งเป็นสิบๆ ปีนะ ยังรักษาความศรัทธา ยังรักษากำลังใจ ยังรักษาสัจตั้งมั่นอุคคคติของชีวิตนี้ได้ แล้วเวลาประพฤติปฏิบัติเข้าป่าเข้าเขาทุกซ์ใหม่? ทำไมมันจะไม่ทุกซ์ ไปไหนมีแต่คนดูถูกเหยียดหยาม เพราะไม่มีใครเชื่อ ในปัจจุบันนี้มีคนเชื่อเพราะอะไร เพราะครูบาอาจารย์เราประพฤติปฏิบัติขึ้นมาแล้วรู้จริง ถ้าไม่มีความรู้จริงเอาอะไรมาพูด สิ่งที่พูดออกไปนี่พูดออกไปนี่สัจจะความจริง

ถ้ามีสัจจะความจริง ถ้ามีทางวิชาการที่เขามีสึกขามาเห็นใหม่ ให้ถามมา ถามในสิ่งที่เขาสึกขามาเห็นใหม่ มันแก้ต่างหมด กิเลสมันแก้ให้ ธรรมะมันแก้ต่าง สึกขามาขนาดไหนมันหมดยุคหมดสมัยมันแก้ให้เลย มรรคผลนิพพานไม่มี ดายแล้วก็สูญ บวชแล้วนี่นรกสวรรค์เขียนเสียให้วักถ้ว ไม่มีอะไรทั้งสิ้น ไม่มีอะไรเลย มีแต่กิเลสเท่านั้นที่ชี้หัวอยู่ แล้วทำตามแต่อำนาจตามความพอใจของมัน แล้วยิ่งบวชเรียนขึ้นมา ยังมีปัญญาขึ้นมา

ปัญญาอย่างนี้เป็นปัญญามันกิเลสพาไ้ชนะ ปัญญาอย่างนี้กิเลสมันพามาพาดพันตัวเองนะ ทำให้ชีวิตนี้ลุ่มๆ ดอน มันทำให้ทุกซ์ๆ ยากๆ รู้ก็รู้ไม่จริง รู้ธรรมะก็ว่ารู้ ใ้รู้จริงๆ ทำไมเราสงสัยมันก็ยังสงสัยเห็นใหม่ แล้วเวลาพูดธรรมะใช้ใหม่...ทำไม แล้วเรามีสัจกายภาพใจ เราบวชมาเป็นครูบาอาจารย์เขา เราได้ศึกษามา เรามีความรู้ เราต้องเป็นครูบาอาจารย์เขาใช้ใหม่ เราต้องเทศนาว่าการ นี้เวลาจะเทศนาว่าการ “นี่ธรรมะเป็นอย่างนั้น ศีล สมาธิ ปัญญา สิ่งที่เป็นนิพพาน นิพพานเป็นความว่าง นิพพานเป็นความสงบเย็น นิพพานคือมันร่มเย็นในหัวใจ ใจเย็นๆ นี่นิพพาน”

นี่มันว่ากันไป มันแก้ให้หมดเลย กิเลสมันแก้ให้หมดเลย แล้วก็เชื่อมั่นนะ สะสมอย่างนั้น แล้วก็ให้เขามาเคารพนบขอบ แล้วลากสักการะก็ตามไหลมาเทมา มันก็เลยกลายเป็นตระหนี่ถี่เหนียว กลายเป็นติดในลากสักการะ ไม่มีลากสักการะมาก็พูดอะไรไม่เป็นอีก นี่สิ่งนี้มันเป็น

ประโยชน์กับใคร แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์เห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ท่านรู้จริงขึ้นมา สิ่งที่ท่านรู้จริง ขึ้นมานี้ จริงมาจากไหน จริงมาจากใจใจ

มันเป็นมารยาสาโดยนะ ถ้าใจมันมีมาขาขึ้นมา มันต้องการ มันเป็นมาขาทั้งนั้นนะ เป็นมา ขาคติเลย พอมีมาขาคติมันก็สร้างภาพขึ้นไป คิดขึ้นไป วางแผนกันไป แล้วยิ่งตัวเองไม่มีวุฒิภาวะ คือไม่มีความรู้จริงขึ้นมา รู้อะไรขึ้นมาก็ตื่นเต้นไปกับความรู้นั้น แล้วความรู้นั้นมันมีจุดยืนใหม่ ความรู้นั้นเดี๋ยวมีความรู้ใหม่สอดแทรกขึ้นมา อันนั้นผิดอีกแล้ว แล้วทำอย่างไร มันก็เหมือนเป็น หลักฐานที่เราแสดงไว้ อริยสัจมีอันเดียวนะ ไม่มีการแก้ไขหรอก ถ้ารู้จริง มันก็เป็นความจริง เป็น ความจริงมันมีอะไรมันจะผิดพลาดได้

ที่นี้การประพฤติปฏิบัติของเรา มันต้องเริ่มจริงจังกับเรา ถ้ามันมีความจริงขึ้นมาเนะ ไม่ต้อง ให้มันแก้ต่าง เอามันซึ่งๆ หน้าเลย สิ่งที่มีมันคิดขึ้นมา สิ่งที่มีมันต้องการขึ้นมา สิ่งที่มีมันเป็น ธรรมนะกิเลสทั้งหมด ในความรู้สึกเราเป็นกิเลสทั้งหมด ถ้าเป็นกิเลสทั้งหมดแล้วเราจะต่อสู้กับ มันอย่างไร เราจะต่อสู้กับมัน คุณติ ชาวไร่ชาวนาเขาทำนาที่ไหน? เขาทำนาลงฝืนนาทั้งปีทั้งชาติ แล้วต่อไปอนาคตคนที่ยังทำไร่ไถนาเขาต้องทำตรงที่นาของเขานั้นนะ

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติมันทำลงที่ไหน กิเลสมันอยู่ที่ไหน? กิเลสมันอยู่ที่ ร่างกายนี้หรือ คุณติ เกิดมารูปชั่วตัวดำแต่ละคนเท่ากันใหม่ เกิดมาแต่ละคน ทัศนคติความเห็นต่างๆ ก็ไม่เท่ากัน สิ่งที่ไม่เท่ากันแล้วเอาอะไรมาวัดเป็นกิเลสของใคร ใครมันชอบอะไร ใครพอใจสิ่งใด สิ่งนั้นก็ประโยชน์กับเขา ถ้าใครไม่พอใจ ขัดใจ มันก็เป็นกิเลสอีก มันก็ขัดแย้งในหัวใจ แล้ว อะไรเป็นกิเลสล่ะ? เพราะความพอใจ ความขัดแย้ง ความคิดความอ่านของแต่ละคนมันก็ไม่ เหมือนกัน

สิ่งที่ไม่เหมือนกัน เห็นใหม่ รูปชั่วตัวดำไม่ใช่กิเลสหรอก ร่างกายนี้ไม่ใช่กิเลส ธาตุเป็น ธาตุ ร่างกายเป็นร่างกาย มันได้มาโดยสถานะของกรรม สร้างบารมีมา มนุษย์สมบัติ เราได้มนุษย์ สมบัติมาแล้วมันต้องอยู่ต้องอาศัย ต้องหากินหาอยู่ไปเห็นใหม่ มนุษย์เป็นสัตว์ที่อ่อนแอมากนะ มนุษย์ เด็กเกิดมา ถ้าพ่อแม่ไม่เลี้ยงดูนี้ตายหมด คุณติ สัตว์บางประเภทมันเกิดมาหากินเองได้เลย อย่างพ่อแม่ต้องดูแล คุณเลสักพักหนึ่งก็ต้องอยู่ของเขาได้ ต้องปรับสภาพตัวของเขาได้ สัตว์ต้อง ดำรงเผ่าพันธุ์ของมัน มนุษย์ล่ะ มนุษย์มีสมอง มนุษย์ คุณติ ในรัฐสวัสดิการเห็นใหม่ เทคโนโลยี ต้องเจริญ การแพทย์ต้องเจริญ อัตรการตายเกิดต้องให้อยู่รอดทั้งหมด นี่ก็คิดกันไปนะ

มันจะเหนือกรรมไปได้ไหม ในเมื่อกรรมมันมี คนเกิดมาเกิดมาโดยกรรม ตายในกรรมก็มีความคลอเคล้าตายก็มี พอเกิดมาแล้วตายก็มี สิ่งที่ตาย ความตายมาจากไหน ตายก็มาจากกรรมมันตัดรอน กรรมมันตัดรอนเห็นไหม แล้วถ้าเราแก้ไข เราแก้ไขอย่างไร เราแก้ไขในทางโลก ถึงที่สิ้นสุดมันก็ตายหมด มันไม่มีอะไรตกค้างอยู่ในโลกนี้ มนุษย์ต้องตายหมดเลย มนุษย์ตายหมดแล้วยังไม่อยากจะตาย อยากจะให้เขาร่างนี้ไว้ เพื่อมีเทคโนโลยีขึ้นมาจะฟื้นชีวิตขึ้นมาอีก...มันเป็นคนใหม่ไปแล้ว มันตายก็ตายไปแล้ว นี่คนเรามันตัดช่วงของวิญญูะไม่เป็น

เกิดนี้เกิดมาจากไหน ดำรงชีวิตอยู่นี้ดำรงชีวิตเพื่ออะไร ตายแล้วจะไปไหน สิ่งนี้ไม่ศึกษา ถ้าศึกษาเข้ามาในหัวใจนะ มันรู้แจ้งที่นี้ ถ้าไม่รู้แจ้งที่นี้ ไม่จบที่นี้ มันจะชำระกิเลสได้อย่างไร ถ้ามันไม่ชำระกิเลส แล้วกิเลสมันอยู่ที่ไหนล่ะ? กิเลสมันอยู่ที่ใจ นี่ไงทำนาที่ไหน? ทำนาลงพื้นดิน ถ้ามีพื้นนาที่ไหนก็ทำนาที่นั่น ใจนี่จะแก้กิเลสที่ไหน? ก็แก้ที่ใจ แล้วใจมันเป็นอะไร? ใจเป็นนามธรรมเห็นไหม

เริ่มต้นจะประพฤติปฏิบัติขึ้นมากำหนดทุกโทษๆ ทำให้มันสงบขึ้นมา แล้วมันสงบขึ้นมาไหม? มันไม่สงบขึ้นมาหรอก มันเป็นอาการของใจ มันจะต้องปรับสภาพของมันออกไปเป็นขั้นเป็นตอนเข้าไป นี่เริ่มต้นมันต้องขยันหมั่นเพียร ต้องหมั่นตากหมั่นถอน หมั่นตากหมั่นไถ มันต้องปรับพื้นที่ให้ได้ คนทำไร่ไถนา เราได้มรดกตกทอดขึ้นมาจากพ่อแม่เห็นไหม พ่อแม่ทำนา เราได้มรดกมาก็เป็นพื้นนา แต่ถ้าเราไม่ได้รับมรดกตกทอดจากพ่อแม่ เราจะเอาพื้นนาที่ไหน พื้นนามันเกิดขึ้นมาเองได้อย่างไร พื้นนาก็ต้องตากถางไ้ใหม่ เขาต้องปรับพื้นที่ก่อนไ้ใหม่ เขาต้องถนั้คั้นนาของเขาไ้ใหม่

แล้วนี่ก็เหมือนกัน ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาที่จะเอาเลย นี่กิเลสมันบังงาหมด คนมันมีประสบการณ์ของคนนะ ชวานานี้ กว่าเขามีประสบการณ์ของเขา เขามีความชำนาญของเขา เขาจะเก็บพืชพันธุ์ของเขาไว้ ถึงฤดูกาลของเขา เขาจะคราดจะไถ เขาจะหว่านของเขา จนกว่าเมล็ดข้าวมันจะออกรวงมาแล้วเขาเก็บมานี้เขาต้องมาสี มาต่างๆ กว่าจะเป็นเมล็ดข้าวมา เราก็ว่าเรารู้ เราเป็นปัญญาชนนะ ไม่ต้องทำนาก็ได้ ถึงเวลาเราก็ไปซื้อมาเลย ข้าวที่ไหนก็มี

ซื้อข้าวมามันก็เหมือนเราอ่าน เราศึกษาปริยัติมา เราได้อะไรขึ้นมา? เราไม่ได้ทำอะไรหรอก ในการดำรงชีวิตทางโลกมันมีตลาด มันมีการซื้อขายแลกเปลี่ยน มันก็ได้มา แต่ในการประพฤติปฏิบัติ ในการแก้กิเลส มันไม่มีการซื้อขายแลกเปลี่ยน มันไม่มีใครทำให้ใครได้ ทุกคนต้องทำของ

ตัวเองขึ้นมา ถ้าอย่างนั้น ถ้าเรียนปริยัติมา ถ้ามันรู้แล้วเห็นใหม่ นี่ไง รู้แล้วมันก็ต้องสิ้นกิเลสไปสิ รู้แล้วสิ่งที่รู้แล้วก็ต้องเข้าใจสิ รู้แล้วทำไมมันสงสัย เพราะมันปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ ปริยัติเรียนมา ถ้าเรียนมาเพื่อปฏิบัติมันก็ต้อง นี่เรียนมาเพื่อปฏิบัติใหม่ละ เพราะเรียนมาแล้วคิดว่าเป็นการรู้แล้ว เป็นความเข้าใจแล้ว การปฏิบัติก็คือการใช้ตริกเอา พอตริกด้วยปัญญาขึ้นมามันก็ว่ามันรู้ พอมันรู้ขึ้นมาแล้วมันแก้กิเลสได้ใหม่

มันรู้โดยกิเลส แล้วมันสร้างภาพนะ มันเป็นธรรมะแก้ต่าง แก้ต่างให้ตัวเองว่าเข้าใจ แล้วมันก็ไม่เข้าใจ ยิ่งไม่เข้าใจนะ คุณิ คนเลี้ยงบาลีเห็นใหม่ ยิ่งรู้มากยิ่งหลงใหลยิ่งมาก นี่ฉลาดแกมโกง คนเขาฉลาดแกมโกงนะ เขาโกงกันมาก็เพื่อชีวิตของเขา เป็นทรัพย์สมบัติของเขา เป็นทวาริตของเขา แต่ไอ้เราฉลาดแกมโกง โกงตัวเองนี่ โกงอายุขัยของเรา โกงวันเวลาของเรา แล้วมันทุกข์ใหม่? มันทุกข์ เพราะอะไรรู้ใหม่ เกิดมาแล้วมันจะตะครุบเงา ไม่ได้สมบัติอะไรคิดไม่คิดมือไปเลย

ศึกษาธรรมมาเพื่อเป็นประโยชน์กับเรา เตือนสติให้เป็นคนดี เห็นใหม่ อบายภูมิ อบายมุข สิ่งใดที่เป็นอกุศล สิ่งใดที่เป็นทวาริตไม่ทำมัน ถ้าไม่ทำมันแล้วมันฝืนกับกิเลสไหวใหม่ ยังมีสถานะ ยิ่งศึกษามาก ยิ่งเป็นครูบาอาจารย์เขา “อยู่เพราะกินข้าว เฒ่าเพราะอยู่นาน” พออายุมันมากยิ่งขึ้นอายุมาก ยิ่งเขานับหน้าถือตา นับหน้าถือตา ยิ่งแสวงหาผลประโยชน์ แสวงหาผลประโยชน์มันก็หาแต่โทษทั้งนั้นนะ “มันเป็นประโยชน์นะ” เวลากิเลสบอกเป็นประโยชน์กับมัน แต่ผลของมันคือโทษกับชีวิตใจ มันเป็นอกุศลทั้งนั้นนะ สร้างแต่สิ่งที่หมักหมกไว้ ของสะสมไว้ให้มันเป็นกิเลส ตัณหาความทะยานอยาก มันไม่รู้จักเสียดสละ ไม่รู้จักเจือจาง ถ้าไม่รู้จักเจือจางออกไป มันทำให้กิเลสมันไม่ตัวใหญ่ขึ้น กิเลสมันไม่พองตัวขึ้นมา ไม่มีอำนาจเหยียบเราขึ้นมา เหยียบเรานะ

เราสละมาแล้ว คุณิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละสถานะกษัตริย์นะ สมบัติมหาศาลทั้งหมดเลย แล้วไปอยู่ในป่าในเขาเห็นใหม่ ประพฤติปฏิบัติขึ้นมาได้อะไรมาเจือจางกัน เจือจางกันให้มันเป็นธรรม สิ่งที่ธรรม ถ้าหัวหน้าเป็นธรรม หัวหน้าเป็นธรรมนะ สังคมเป็นธรรมหมด อยู่ร่มเย็นเป็นสุข มันจะมีมากมีน้อยไม่สำคัญ

เพราะมีมาก...หัวหน้า หลวงปู่มั่น คุณิ สมัยสงครามโลกเห็นใหม่ ได้ผ้ามาให้ลูกศิษย์ก่อน ให้ลูกศิษย์ลูกหาทั้งนั้น ตัวเองไม่เอา ไม่เอาเพราะอะไร เพราะตัวเองเป็นหัวหน้า เป็นหัวหน้านี้ ศรัทธาเขาดูแลอยู่แล้ว เขาให้หัวหน้าก่อน เขาจะให้ใครก่อนถ้าไม่ให้หัวหน้าก่อน ถ้าหัวหน้า

ตระหนี่ หัวหน้ามันก็สะสมของมันไว้ ใช้อยู่คนเดียว แต่หัวหน้าที่ให้ลูกศิษย์ลูกหาก่อนๆ นี่ถ้าหัวหน้าเป็นธรรม หัวหน้าเป็นธรรมนะ มันจะรุ่มเย็นเป็นสุขตั้งแต่ไว้เนื้อเชื่อใจ

ถ้าไว้เนื้อเชื่อใจนี้ ชีวิตเรามันมีหลักประกันแล้ว ทุกคนเกิดมาต้องการความมั่นคงของชีวิต บวชมาแล้วต้องให้ดำรงชีวิตอยู่ได้ ถ้ามีหมู่คณะ มีศรัทธาที่มั่นคงขึ้นมา นี่มันอาศัยได้ อาศัยสิ่งนี้อยู่ได้ ไม่ต้องไปวิตกกังวลเลย แล้วภาวนาเข้าไปเต็มทีเลย ไม่ต้องไปห่วงหาอาทร คูลิ เวลาโลกเขาเห็นไหม เขาเกิดมาเขาต้องมีหน้าที่การงานของเขา เขาต้องหาเครื่องอยู่เครื่องอาศัยของเขา นี่พอเราเข้าไปในวัดในวา ในวัดที่ประพฤติปฏิบัติ มันเป็นที่ของหัวหน้า หัวหน้าจะหาให้เอง นี่ในความเป็นอยู่ถ้าขาดแคลนให้บอกมา เพราะอะไร เพราะไม่ให้ไปวิตกกังวลไป อย่าไปกังวลกับมัน

สิ่งที่มันเป็นเงี้ยวเป็นเล็บมานี้ทิ้งมันไว้ที่ปากประตู อย่าคิดมันเข้ามา แล้วเอาเงี้ยวเอาเล็บไปขบไปข่วนกัน ไปขบไปข่วนมันทำไม...ก็ทุกข์ทั้งนั้นนะ เราเป็นญาติกันโดยธรรม ชีวิตนี้เป็นทุกข์ใหม่ ชีวิตนี้เป็นทุกข์มาแล้วอยากพ้นจากทุกข์ใหม่ แล้วอยากพ้นจากทุกข์ใหม่ อยากพ้นจากทุกข์แล้วทำไมต้องไปกดถ่วงเขา ทำไมต้องไปทำลายคนอื่น เราไม่ต้องไปทำลายใครเลย กิเลสของเรา หน้าที่ของเรา งานเรา นี่ ภูเขาเห็นใหม่ ความโลภ ความโกรธ ความหลง ภูเขาในหัวใจเรามันใหญ่โตมหาศาลเลย หน้าที่ของตัวทำไมไม่ทำ หน้าที่ของเรา มันเป็นเรื่องของคนอื่น มันเป็นที่ของหัวหน้า

หน้าที่ของครูบาอาจารย์ท่านจะบริหารจัดการของท่านเอง แล้วหน้าที่ของเราละ เราก็ภาวนาของเราไป ถ้ามันมีปัญหาขัดแย้ง มันมีอุปสรรคให้มาปรึกษาหัวหน้า หน้าที่ของหัวหน้า จะมีอุปสรรคเขาจะแก้ไขให้ ไม่ใช่หน้าที่ของเราที่จะไปแก้ไขเอง ถ้าเราไปแก้ไขเอง เพราะวุฒิภาวะเรามีแค่ไหน เราจะไปรู้อะไรว่าเขาทำกันอยู่ คนที่เขา นั่งสมาธิภาวนาเรารู้หรือว่าทำถูกหรือทำผิด เพราะวุฒิภาวะเราไม่มี

คูลิ เราไปเห็นนกออยู่บนต้นไม้มันมาสร้างรังอยู่ ก็คิดว่ามันลำบากลำบาก ก็จะไปรื้อรังมันทิ้ง แล้วให้มาอยู่กับเรา เป็นไปได้อย่างไร นี่ก็เหมือนกัน คนที่เขาภาวนาขึ้นมา เขามีหลักมีเกณฑ์ของเขา เขามีปัญญาของเขา เขาสามารถรักษาตัวเขารอดของเขาได้ เขาก็มีความเพียรของเขาแก้กล้ายิ่งกว่าเรา เขาทำอะไรไปเราก็สาธุ อนุโมทนาไป

เพราะมีหัวหน้าควบคุมดูแลอยู่ ไม่ใช่เราเป็นคนเข้าไปบริหารจัดการ เราไม่มีหน้าที่ ทุกคนไม่มีหน้าที่ ทุกคนมีหน้าที่รักษาใจของตัวเอง ทุกคนมีหน้าที่รักษาใจของตัวเอง ทุกคนมีหน้าที่ขบถูเขาถูเราในหัวใจของตัวเอง ทุกคนมีหน้าที่นี้ นี่คือวัตรปฏิบัติต้องเป็นอย่างนี้

วัตรประพฤติกปฏิบัติ วัตรที่จะพ้นจากกิเลสเห็นใหม่ อย่าให้กิเลสมาอ้างเล่ห์นะ แก้ต่างไปเรื่อยพลิกแพลงไปเรื่อย ตัวเองไม่เคยทำอะไรเลย หน้าที่การงานของตัวเองไม่ทำ แต่รับผิดชอบคนอื่นไปหมด คนโน้นก็ทำไม่ถูก คนนี้ก็ทำไม่ถูก...มันไม่ถูกของใคร นกมันก็ต้องมีรวงรังอยู่บนต้นไม้ของมัน นี่สัตว์อื่นเขาก็มีที่อยู่อาศัยของเขา ผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติ จริตนิสัยของคนมันไม่เหมือนกัน ใครทำอะไรก็เป็นประโยชน์ของเขา ครูบาอาจารย์ท่านดูแลของท่านอยู่ เราไม่ต้องรับผิดชอบหรอก หน้าที่ของเรา เอาตัวเราให้รอดให้ได้ ถ้าเอาตัวรอดให้ได้ นี่เป็นหน้าที่มันย้อนกลับมาที่การประพฤติกปฏิบัติของเรา ถ้ามีการประพฤติกปฏิบัติของเราะ นี่กิเลสมันแก้ต่างไม่ได้ไง กิเลสมันไม่มีทางออก มันจะแก้เกี่ยวแก้ต่างออกไปไม่ได้หรอก

แล้วธรรมะที่เราไปศึกษากันมา ธรรมะแก้ต่างๆ กิเลสมันแก้ให้ แก้ให้หมดเลย นิพพานเป็นนิพพานโลกๆ นิพพานเป็นสมมุติ คุณในพระไตรปิฎกนะ ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นิพพานคืออะไร? นิพพานขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านเปรียบเทียบ ท่านเปรียบเทียบเป็นสมมุติไง เป็นบุคลาธิษฐาน นิพพานเป็นอย่างนั้น แต่เพราะท่านรู้จริง พอท่านรู้จริง ท่านเปรียบเทียบ แล้วเราเอาสิ่งที่ท่านสมมุติมาเป็นของจริง เห็นใหม่ นี่ไง มันแก้ต่างอย่างนี้ไง อยู่ในพระไตรปิฎกพระพุทธเจ้าบอกว่า นิพพานเป็นอย่างนั้นๆ เป็นอายตนะนิพพาน

อายตนะเป็นนิพพานได้หรือ อายตนะคือตา หู จมูก ลิ้น กาย มันเป็นนิพพานได้อย่างไร? มันเข้าไปไม่ได้หรอก แต่ถ้าใจมันเป็นนิพพาน สิ่งจิตใจมันเป็นนิพพานแล้วมันอยู่ในอายตนะนั้น มันอยู่ในร่างกายนี้ไง นี่ไง มันก็เป็นธรรมไปหมด เป็นธรรมไปหมดเพราะอะไร เพราะใจเป็นธรรม

แต่เราบอก “อายตนะนิพพาน” อายตนะเราเป็นนิพพานใหม่ ตา หู จมูก ลิ้น กาย เป็นนิพพานใหม่? มันจะนิพพานที่ไหนล่ะ มันเป็นไฟ มันจะเผาเลนเราอยู่ที่นี่ มันมีสิ่งใดมันเอามาเหยียบย่ำเราอยู่ เพราะอะไร เพราะมีกิเลสท่วมหัวใจ นี่ไง มันแก้ต่างไปหมด มันบิดเบือน ถ้ามีกิเลสในหัวใจมันบิดเบือนหมด

ฉะนั้นเราศึกษาธรรมมา ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาขนาดไหน เรามีความรู้กันนะ มันจะบิดเบือนไม่ให้เป็นความเป็นจริงหมด เพราะกิเลสมันหน้าด้าน หน้าด้าน แล้วมันพลิกแพลงอยู่ตลอดเวลา แล้วเราจะเชื่อกิเลสเราได้อย่างไร ในเมื่อเราเชื่อกิเลสเราไม่ได้ เราถึงต้องต่อสู้กับมันเห็นใหม่ ต้องเริ่มต้น กิเลสทั้งตัวนะ กิเลสดิบๆ เลย

ในการประพาศปฏิบัติของเรา เราตะครุบเงา เห็นว่านิพพานๆ นิพพานมันอยู่ที่ไหน ปลา มันอยู่ที่ไหน? ปลามันอยู่ในน้ำนะ ใต้น้ำจะตะครุบปลา ตะครุบปลาบนบก นี่ก็เหมือนกัน ประพาศปฏิบัติขึ้นมา พอจิตมันใช้ความคิด ใช้ตรรกะไป มันไร้สาระ มันเป็นโลกียะปัญญา ถ้าเรามีความเชื่อ มีความเชื่อมั่น เรามีศรัทธาความเชื่อ มีครูบาอาจารย์คอยชี้นำเรา เราใช้ปัญญาไป ปัญญาอย่างนี้คือปัญญาอบรมสมาธิ ก็เหมือนบนบกตะครุบปลา ตะครุบปลา เรามีอะไรเป็นเครื่องดักปลา เรามีแห มีอวนอะไรที่จะไปดักปลาได้ เห็นว่านิพพานเป็นความว่างก็ทำกันใหญ่ ใช้ปัญญา มันเป็นความว่างๆ นิพพานสงบเย็นก็ว่าเย็นแล้ว...มันเย็นเพราะสร้างภาพ เย็นเพราะเราศึกษาธรรมนะ ศึกษาธรรมเห็นใหม่ ธรรมะมันมีหยาบ มีละเอียด ลึกซึ่งแตกต่างกันไปเป็นมหาศาลเลย

การเริ่มต้นของเรา เราก็ต้องเริ่มต้นจากความจริงจังของเรา นี่มือของใครสกปรกมือของคนนั้นก็ต้องล้างให้มันสะอาด หัวใจของใครสกปรก หัวใจของใครมันทุกข์มันยาก มันก็ต้องเริ่มต้นจากหัวใจดวงนั้น ถ้าหัวใจมันทุกข์มันยากมันแบกหามพาระรุงรังมา เวลาศึกษาธรรมขึ้นมามันก็ปลอดโปร่ง พอมันปลอดโปร่งขึ้นมา นั่นเป็นนิพพานกันแล้วหรือ นั่นเป็นธรรมะแล้วหรือ? นั่นมันยังไม่เป็นอะไรเลย นั่นมันเป็นแค่ศึกษาธรรมนะ เราศึกษาธรรมเป็นทฤษฎีเฉยๆ เลย ยังไม่ได้เป็นเนื้อแท้ เนื้อหาสาระอะไรทั้งสิ้น เนื้อหาสาระมันต้องตั้งสติขึ้นมา

สติมันคืออะไร? สติเกิดจากจิต แต่ไม่ใช่จิต สติเกิดจากเรา ระลึกรู้สิ่งใดก็เป็นสติ แล้วสติขึ้นมา สติโดยสามัญสำนึกของมนุษย์นี้มนุษย์ต้องมีสติทุกคน เพราะอะไร เพราะมันเป็นสติของปุถุชน ถ้าคนขาดสติก็คนบ้า คนบ้าก็อยู่โรงพยาบาล คนบ้าจะมาภาวนาได้ไหม คูสิ คูภิกษุเรา ภิกษุเราพระนี่ ภิกษุบ้า ภิกษุภาวนาหลง อาบัตติกวันหมดเลย ภิกษุบ้านะ เวลาภาวนาไป เวลาถึงที่สุด ภิกษุบ้าได้ เพราะความเป็นบ้า ไม่มีสติ ทำอะไรผิดพลาดได้หมด แล้วถ้าทำผิดพลาดปรับอาบัติไหม? อาบัตินี้ยกเว้นภิกษุบ้า กับภิกษุเป็นไข้ สิ่งที่เป็นไข้ ผีเข้านี่มี

แล้วนี่เหมือนกัน ถ้าเราเป็นมนุษย์ เรามีสติอยู่แล้ว สติอย่างนี้เป็นสติปุถุชน มีสติแล้ว ปัญญาที่ใช้ปัญญาแล้ว ว่างก็ว่างแล้วนี่ “ธรรมะแก้ต่าง” กิเลสมันแก้ให้ ไม่ใช่ธรรมะเลย มันเป็น

อ้างธรรมะไง แก้เกี่ยวแก้ต่างหลบหลีกไป ให้ตัวเองหลบหลีกไป หลบหลีกโอกาส หลบหลีกสิ่งที่จะเป็นประโยชน์กับได้แต่สิ่งที่เป็นลามกจกเปรตมาใส่ตัวเอง สิ่งที่จะเป็นคุณงามความดี เกิดมาพบพระพุทธศาสนาประพาศปฏิบัติธรรมนี้แหละ แล้วให้ธรรมะมันพลิกเพลงบิดเบือนไปอยู่อย่างนั้นนะ

แต่ถ้ามันจะเอาความจริงขึ้นมาเห็นใหม่ มันต้องวางทิฐิฐิมานะให้หมด ทิฐิฐิมานะที่ความเห็นแก่ตัว ความอหังการ ความยึดมั่นถือมั่นตัวนี้วางให้หมด เพราะเราจะมาต่อสู้กับมัน ถ้าสติหรือคำบริกรรมเราไม่ทำให้มานะมันยุบตัวได้ สมาธิมันเกิดขึ้นได้อย่างไร สมาธิที่ไม่เกิดขึ้นมาเพราะมีมานะกล้านี้ละ เพราะมีมานะ มีความยึดมั่นถือมั่นว่ารู้ว่าเก่ง รู้ว่ารับรู้ มันเป็นไปไม่ได้เลย ถ้ามันจะเป็นไป เป็นปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา มันก็เป็นปัญญาใคร่ครวญเข้ามา ใคร่ครวญเข้ามาเพื่อความสงบของใจเท่านั้นเอง มันแค่ความสงบของใจนะ แล้วความสงบของใจแล้วใจจะทำอะไรต่อไป เพราะอะไร เพราะทิฐิฐิมานะมันขวางอยู่

แต่ถ้ามันเชื่อมั่น...พรหมจรรย์นี้อยู่เพื่อใคร ปฏิบัติพรหมจรรย์เพื่อใคร? ปฏิบัติพรหมจรรย์เพื่อให้คนยอมรับ ปฏิบัติพรหมจรรย์เพื่อจะไปแก้คนนู้นๆ เห็นเขาประพาศปฏิบัติกัน คนนู้นประพาศปฏิบัติถูกหรือประพาศปฏิบัติผิด ยิ่งค้นคว้าวิจัยจะไปสั่งสอนเขา นี่ไง คนทำนาลงทำนาที่พื้นนา แต่ไอนี่เขาทำนาที่บนตัวอักษรบนตัวหนังสือ คนทำนาระ รีบทำการวิจัยทำการการศึกษาเพื่อจะให้มีความรู้ที่จะได้ไปสั่งไปสอนคนโน้นคนนี้ ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอันเป็นสมบัติของตัวเองสักชิ้นหนึ่ง

แต่ถ้าชาวนานะ เขาไม่ได้ทำการวิจัยอะไรเลย เขามีนาของเขา ถึงหน้าน้ำของเขา ถึงฝนตกพื้นดินชุ่มฉ่ำ เขาไถของเขา เขาหว่านของเขา เขาดูแลต้นข้าวของเขา ข้าวเขาออกมา เขาได้ข้าวมาเป็นประโยชน์เห็นใหม่ นี่ก็เหมือนกัน เราจะทำวิจัยไป พรหมจรรย์เพื่อใคร? พรหมจรรย์เพื่อจะไปสั่งสอนคนนู้น สั่งสอนคนนี้ พรหมจรรย์เพื่อจะให้เขายอมรับ พรหมจรรย์...ไร้สาระมากเลย เกิดมาตายหมด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้วนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมา ๔๕ ปี วางธรรมวินัยไว้ ต้องการให้ใครยอมรับนับถือ? ไม่ต้องการใครยอมรับนับถือเลย ดูเทวทัตสิ เทวทัตเห็นใหม่ เทวทัตขอให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ชวนชวนน้อยเถิด สงฆ์นี้ให้ข้าพเจ้าเป็นคนดูแลเอง พระพุทธเจ้าไม่ให้ใครเลย ไม่ให้ใคร ให้ธรรม

วินัย ให้สัจจะความจริงเห็นใหม่ แม้แต่เทวทัต แม้แต่พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาเรายังไม่ให้ใครเลย...แล้วเทวทัตมีอะไร พระเทวทัตได้ฉานโลกีย์เฉยๆ

เห็นใหม่ คำว่า “ฉานโลกีย์” เหาะเหินเดินฟ้าได้ แปลงตัวเป็นงูได้ ทายใจได้ ทุกอย่างได้หมด คุณิ ทำไมคิดร้ายกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คุณิ ฉานโลกีย์ สิ่งที่ทางโลกเขาว่าเป็นสิ่งเป็นคุณสมบัติเป็นคุณงามความดีของเขา คุณิ ศาสนาเราติ เพราะมันมีความรู้อย่างนี้ มันมีความเห็นอย่างนี้ เพราะว่าใจมันรู้สิ่งมีคุณสมบัติต่างๆ มันเลยกลับไปหา ไปหลอกอชาตศัตรู เพื่อให้อชาตศัตรูเคารพนับถือ เพื่ออะไร? เพื่อลาภสักการะ เพื่อจี๊ง จี๊โลก จี๊โกรธ จี๊หลง

แต่ในอริยสัจเห็นใหม่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ต้องย้อนกลับมาขุดคุ้ย ขุดทำลายไอ้ภูเขากูเรานี้ ไอ้ทิฏฐิมานะ ไอ้ไฟเผาตนคน ถ้ามันตั้งเป้าผิด เราตั้งเป้ากันผิด เรามองธรรมะนี้ผิด เราจะมองธรรมะในแง่ของโลก โลกีย์ปัญญา ในแง่ของโลก ในแง่ของฉานโลกีย์ มันไม่มองธรรมะในสังขธรรม ในเมื่อธรรมะในสังขธรรมมันต้องลดตัวคนเราลงให้ได้ก่อน การประพฤติปฏิบัติมันจะอ่อนนุ่มถ่อมตน มันจะอ่อนนุ่มถ่อมตน ไม่อหังการ การอหังการ อหังการมันคืออะไร? อหังการคือกิเลส แต่ถ้าอ่อนนุ่มถ่อมตน อ่อนนุ่มถ่อมตนให้ใคร? อ่อนนุ่มถ่อมตนให้อริยสัจ ๗ ให้มรรคญาณ ให้เปิดโอกาสให้สติปัญญามันได้ออกก้าวเดินไป ถ้าสติปัญญามันออกก้าวเดินเห็นใหม่ ยิ่งรู้มากยิ่งอ่อนนุ่มถ่อมตนมาก

นิพพานคืออะไร? นิพพานคือการเม้มปากแล้วนั่งลง มันรู้จริงในหัวใจ นิพพานคือเม้มปากพูดออกไปไม่มีใครรู้กับเรา ไม่มีใครรู้กับคนรู้อีกหรือ มันเป็นไปไม่ได้ ถ้ามันเป็นไปไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธวิสัย อธิบายไว้หมดแล้ว มันเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้เลย มันถึงเป็นธรรมเหนือโลกไป แล้วมันพ้นวิสัยของมนุษย์ไหม? ไม่พ้น ไม่พ้นเพราะอะไร เพราะมันเป็นสันติภูมิจอก ถ้าไม่สันติภูมิจอก คนที่เข้าไปรู้ถึงพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ ครูบาอาจารย์ที่เป็นเอตทัคคะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาอะไรไปยืนยันว่าเป็นพระอรหันต์

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอาอะไรเป็นเครื่องยืนยัน ดูอย่างพระอนูรุทธะสิ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะปรินิพพาน เห็นใหม่ นั่งเฝ้ากันอยู่นี่ พระเอตทัคคะเต็มไปหมดเลย “บัดนี้ไม่ใช่พระพุทธรูปเจ้าปรินิพพานไปแล้วหรือ?” พระอนูรุทธะบอก “ยัง” ยังเพราะพระอนูรุทธะได้เลิศในทางคุณิ ในการเข้าฉานสมาบัติเห็นใหม่ “ขณะนี้ปัจจุบันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัม

พุทธเจ้าเข้ากำลังเข้าปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน อากาสนัญญาตนะ ระหว่างขึ้นแล้วลง แล้วย้อนกลับมา พระพุทธเจ้ายังไม่ปรินิพพาน”

แล้วเวลาพูดอยู่นี้พระอรุทระทำอะไร? พระอรุทระก็นั่งพูดเห็นชัดเจนกันอย่างไรด้วยดาเนื่อนี้ แล้วพระในสมัยพุทธกาลที่เป็นพระอรหันต์ด้วยกัน พระอรหันต์ด้วยกันนั่งอยู่ เอตทัคคะ ๘๐ องค์นี้ แล้วทำไมองค์อื่นต้องถามพระอรุทระล่ะ ทำไมต้องถามพระอรุทระเห็นไหม

ความเสมอ สิ่งใดที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามายืนยันว่าพระเอตทัคคะทั้ง ๘๐ องค์นี้เป็นพระอรหันต์ แล้วพระอรหันต์มันอยู่ที่ตรงไหน นิพพานมันอยู่ที่ไหน? นิพพานมันอยู่ที่ผู้รู้จริง สิ่งที่รู้จริงอันนั้นเห็นไหม สิ่งที่รู้จริง นิพพานคืออะไร? นิพพานคือเม้มปากแล้วนั่งลง...รู้จริงสิ่งที่อธิบายอยู่นี้ แล้วพอเข้าไปรู้จริงแล้วมันจะต่างกันตรงไหน เพราะมันเป็นสันทิฎฐิโก คนรู้จริงต้องเอามายืนยันกันได้ว่าความจริงมันเป็นอย่างไร สิ่งที่เป็นความจริงมันเกิดจากที่ไหน? เกิดจากใจเราที่มันทุกข์ยากนี้ จากใจที่มันอหังการนี้ มันไม่มีการอหังการ ความรู้จริงมันเห็นแล้วมันสลดสังเวชนะ มันมองเลย มองมนุษย์เหมือนตัวหนอนเลย มนุษย์นี้เหมือนตัวหนอน แล้วมันหาแต่อาจมของมันนั่นนะ

นี่ก็เหมือนกัน กิเลสเรา ความรู้สึกของเรามันเหมือนตัวหนอน แล้วแสดงออกมา กิริยามารยาสาโดย มิแต่มายาภาพ ถ้ามันเป็นความจริง มันไม่เป็นมายาภาพ มันทำอย่างไร? มันไม่เป็นมายาภาพ มันก็จะป็นมรรคขึ้นมาสิ มันจะเป็นมรรคขึ้นมา เป็นอะไร? ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค สิ่งที่เป็นมรรคขึ้นมามันเกิดจากใคร มรรคมันไม่เป็นมารยาสาโดย ก็มารยาสาโดยจากกิเลส แล้วมันปฏิเสธได้ไหม? มันปฏิเสธไม่ได้เพราะเราเกิดมาจากกิเลส ในเมื่อเราเกิดมาจากกิเลสใช่ไหม เรามาศึกษาธรรมะแล้วนะ อย่าให้แก้ต่างสิ อย่าให้กิเลสมันมาครอบงำสิ กิเลสเข้ามาครอบงำ ทั้งๆ ที่เข้ามาที่สำนักปฏิบัตินี้ ทั้งๆ ที่จะมาต่อสู้กับกิเลสอยู่นี้

สิ่งใดที่มันเป็นเรื่องของกิเลส ถ้ามันสู้ไม่ไหวก็ตั้งสติขยับขยับมันไว้ๆ สิ่งที่ผิดพลาดไป คูสิพระเราเนี่ยเวลาเต็มที่แล้วมันผิดพลาดไปโดยไม่มีเจตนา ก็ปลงอาบัติ สิ่งที่เป็นความผิดพลาด ถ้าความผิดพลาดโดยที่ไม่มีเจตนาเนี่ย เราให้อภัยกันได้ เพราะมันเป็นสิ่งที่เราผิดพลาดเพราะไม่มีเจตนา แต่มันผิดพลาดเพราะเจตนาเนี่ย เพราะมันเจตนา นี้กิเลสมันขี้มเลย กิเลสมันหัวเราะเยาะเลย แล้วมันเหยียบย่ำ มันกระต๊อบซ้าต่อไปเลยๆ แล้วพอต่อไปแล้วมันก็เป็นจรตนิสัยใช่ไหม สิ่งนี้มันก็ต้องเอาเขี้ยวเอาเล็บเอามาต่อสู้กัน แล้วต่อสู้กันแล้วมันเป็นประโยชน์อะไร

นี่เวลาเกิดมันเกิดจากใจ เวลาคิดมันคิดมาจากใจ แล้วเวลาแก้จะแก้มันที่ไหน การจะแก้มันถึงต้องสู้ ต้องสู้ ต้องสู้แล้วเชื่อมั่น ถ้าใจมันไม่ลง ใจมันไม่ฟัง สิ่งใดแล้วแต่ที่มันเป็นทฤษฎีมานะ แล้วการประพฤติปฏิบัติมันก็จะไม่ได้ผลของตัวเอง แต่ถ้าใจมันลง หาเหตุผลผลดี ทำไมครูบาอาจารย์ท่านพูดอย่างนั้น ทำไมหลวงปู่มัน ครูบาอาจารย์ท่านต่อสู้กับตัวตนของท่านมา ถ้าตัวตนไม่สงบลง สมาธิเกิดไม่ได้ ถ้าตัวตนสงบลงสมาธิมันเกิดขึ้นมา แล้วความสุขเกิดจากสมาธิ อย่าให้มันเป็นภวังค์ สิ่งที่เป็นภวังค์มันเป็นสามัญสำนึก มันเป็นภวังค์มันต้องเป็นอย่างนั้นไป เพราะจิตมันเป็นอย่างนั้น

จิต สภาวะของจิต ความมหัศจรรย์ของจิต จิตนี้มีมหัศจรรย์มาก คุณ คุณเวลามันเกิดมันตายขึ้นมา มันเวียนตายเวียนเกิดมาก็ภพก็ชาติแล้วมันรู้อะไรของมัน แต่มันเหมือนใหม่ตลอดเวลา นะ ชีวิตนี้เวลาเกิดขึ้นมาเห็นใหม่ คุณ วิษุณ โอโฮ! มันแจ่มใสไปหมด โลกนี้มันสวยงามไปหมดเลย เวลาถึงที่สุดแล้วยังเจ็บไข้ได้ป่วย ถึงที่สุดเห็นใหม่ คุณ เวลาเราจะจากโลกนี้ไป มันไม่มีอะไร ไร้กรรมเลยนะ อยากจะสลัดทิ้ง อยากจะไปสักที ยังเจ็บไข้ได้ป่วยนะ ใครคิดตายที่ ไม่อยากอยู่อีกแล้ว เพราะอะไร เพราะมันทุกข์ยาก สิ่งนี้เวลามันเกิด จิตคิดโดยสามัญสำนึก แล้วเวลามันทำความสงบของใจเข้าไป มันยังลึกลับกว่านั้นอีก

เวลามันเริ่มต้นขึ้นมามันทำให้ผิดพลาด เห็นใหม่ นี่ถ้ามันไปรู้สิ่งต่างๆ นี่มันเข้าไปไม่ถึงใจ มันเข้าไปไม่ถึงสมาธิ ในสมาธิ ปัจจุบันนี้คำว่า “สมาธิๆ” สมาธิยังพูดกันผิดๆ เลย “ว่างๆ ว่างๆ” ว่างๆ อย่างนั้น คุณอากาศมันก็ว่าง คุณความว่างสิ คุณห้วงสิ คุณคูสิ คุณหลุสิ มันก็มีว่างของมันนะ มันว่าง ความว่างในไหนในдумมันมีประโยชน์อะไร มันมีชีวิตรับรู้ใหม่ มันมีอะไรเป็นประโยชน์กับมัน แล้วนี่เราทำแล้ว “ว่างๆ ว่างๆ” มันฟังแล้วมันแย่มาก

แต่ถ้ามันเป็นจริงนะ โธ่! เราเป็นเจ้าของคู่ เจ้าของใจ เจ้าของสิ่งที่ เป็นประโยชน์ คู่ตรงคู่เซฟนี้ ในความว่างอย่างนั้นเราเอาสมบัติไปวางได้ นี่ในคู่นิรภัยเห็นใหม่ ในคู่นี้ของเขา ความว่างของเขาเป็นเงินเป็นทองนะ ให้เขาเข้าไปเก็บสิ่งของที่มีคุณค่า นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันว่างโดยที่มันเป็นสมาธิขึ้นมา มันมีเจ้าของ มันเป็นประโยชน์กับเราไง มันเก็บสิ่งที่ เป็นประโยชน์ได้ ถ้าสิ่งที่เป็นประโยชน์ได้ขึ้นมา มันมีความสุข เรามีต้นทุนทางสังคมไว้ใช้ใหม่ เวลาเรามีอาชีพแล้ว เรามีสิ่งใดที่มันเป็นประโยชน์

ไอนี้ว่างๆ ว่างๆ ว่างอากาศมันไม่มีประโยชน์อะไรเลย คุณติ ใครเอาของไปแขวนไว้บนอากาศที่เป็นประโยชน์เพื่อทางธุรกิจบ้าง? ไม่มีเลย ไม่มีอะไรเลย มันก็เป็นธรรมชาติของมันอย่างนั้น แปรปรวนอยู่อย่างนั้น มันเป็นอากาศเป็นธรรมชาติของมันแปรปรวนไป แต่ของเราละ ถ้ามันมีสติมันจะแปรปรวนอย่างไร มีสติรับรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์กับเรา ถ้าเป็นประโยชน์กับเรา เห็นไหม พุทโธจำให้มันๆ แล้วถ้ามันมีนิมิตอะไรสิ่งต่างๆ รับรู้แล้วปล่อยวางไปๆ อย่าไปติดข้องกับมัน นี่ไง ตะครุบปลาไง เราต้องลงน้ำ เราจะจับปลาเราต้องลงน้ำ เราเห็นเขาไปหาปลากันมา เขาได้ปลามาเต็มไปหมดเลย เห็นเขาหาปลามาก็ตะครุบบนบกนั่นนะ จะหาปลาไปกับเขาบ้าง นี่ไง ก็จิตมันเป็นภวัก จิตมันไม่เป็นสมาธิ จิตมันไม่ลงน้ำไง

ถ้าลงน้ำมันสดชื่น ถ้าลงน้ำขึ้นไปเห็นไหม เวลาใช้ปัญญาขึ้นมา เวลาเราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ เราเหมือนมีเรือ เราเอาเรือลงน้ำก็ได้ ถ้าเรือลงน้ำเห็นไหม เรือลงน้ำเราจับปลาได้ไหม ถ้าเรามีเครื่องจับปลา มันถึงจะต้องมีเบ็ด มีแห มีอวน จับไปในน้ำนั่น นี่ก็เหมือนกัน ใช้ปัญญาอบรมสมาธิขึ้นมา ถ้าจิตเป็นสมาธิขึ้นมาเห็นไหม เราใช้ปัญญาหาปลาของเราได้ ปลาคืออะไร? ปลาคือกิเลสไง ปลาคือสิ่งที่...คุณติ โอหะเห็นไหม เราอยู่ในโอหะ เป็นเหยื่อของเต่าของปลา มันจะกินเราหมดเลยนะ คนเราอยู่ท่ามกลางโอหะ โอหะสิ่งที่เป็นวิญญูะ โอหะ ความเกิด ความตาย นี่มันวนเวียนอยู่ในนั่นนะ เราหามันให้เจอ จับมันให้ได้

ถ้าจับมันให้ได้นะ จับได้ “จิตเห็นจิต”

จิตมันไม่เห็นจิต ไม่ต้องทำอะไร ในเมื่อตัวจิตมันยังไม่รู้จักมันเลย สมาธิ ตัวจิตอยู่ที่ไหน ยังไม่รู้จักมัน แล้วไม่รู้จักมันจะเอาอะไรไปทำงาน นี่ไง รู้จักน้ำอยู่ไหน เราไม่เคยมีน้ำ เราอยู่กันมีแต่ภูเขา มีแต่พื้นดิน เห็นไหม ตะครุบไป ตะครุบไปสิ น้ำอยู่ในดิน ชุดไปมันก็มี

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเรากำหนดพุทโธหรือใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ตั้งใจทำให้ได้ ตั้งใจทำให้ดี สิ่งที่เป็นสิ่งแวดล้อม สิ่งการดำรงชีวิต สิ่งที่เป็นดำรงชีวิตนี่มันเป็นอย่างนี้ มันเป็นอย่างนี้ ปล่อยวางไว้ มันไม่ใช่หน้าที่ของใครทั้งสิ้น มันเป็นหน้าที่ของหัวหน้า หัวหน้าท่านคุณเลขของท่าน แล้วมีสิ่งใดที่มันเป็นภาระเหนื่อยยากขึ้นไป ให้มาปรึกษา ปรึกษาได้ ไม่ปรึกษาจะเป็นพ่อแม่ครูจารย์ทำไม “พ่อแม่ครูจารย์” เลี้ยงทั้งร่างกาย เลี้ยงทั้งหัวใจ เลี้ยงทุกอย่าง เลี้ยงเพื่ออะไร? เลี้ยงให้เป็นศาสนทายาท ธรรมทายาท

ถ้ามีธรรมเป็นทนายทเห็นใหม่ “เราจงอยู่โดยมีธรรมเป็นที่พึ่งเถิด” แล้วธรรมมันมีกับเราไหม ถ้าธรรมมันมีกับเรา มันจะมีเมตตาธรรม เราจะมีเมตตาสงสารเขาละ ทุกคนเกิดขึ้นมานี้ปากกัดตีนถีบทั้งนั้น ทุกคนเกิดมาทุกข์ทั้งนั้น ทุกคนเกิดมาต้องหวังเอาชีวิตรอดทั้งนั้น ทุกคนเกิดมาหวังให้หัวใจมันบรรลุดุธรรมขึ้นมา แล้วทุกคนก็ปรารถนาอันเดียวกัน แล้วทำไมเราไม่ส่งเสริมกัน เราส่งเสริมกันสิ ส่งเสริมกันไปในทางที่ดี ส่งเสริมให้คนมีทางออก มีทางออกเห็นใหม่ แล้วมีทางออกแล้วทุกคนคิดหมด สังคมมันก็ร่มเย็นเป็นสุขเห็นใหม่ ศาสนาก็เจริญรุ่งเรือง

แล้วหน้าที่ของเราละ เราก็ต้องรักษาของเรา เราต้องทำของเรา นี้กำหนดมาให้ได้ ถ้ามันตั้งสติ มันตกภวังค์ มันแก้ไขของมัน ตั้งสติแล้วกำหนดพุทโธ แล้วเดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิแก้ไขไปเรื่อย แล้วสังเกตความเป็นไปของมัน วันนี้เป็นเพราะเหตุอะไร มันผิดพลาด ทำไมภาวนาแล้วมันไม่ดี ไม่ดีเพราะอะไร แล้วพรุ่งนี้เราต้องแก้ไขๆ ผ่อนเป็นอย่างไร ไป

คูสิ ทำไมเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาคืนคว่ำอยู่ ๖ ปี อดอาหารจนขนเน่าเลย อดอาหาร นี่เงาหาช่องทาง ถึงว่ากิเลสมันอยู่กับเราเห็นใหม่ กลั่นลมหายใจ ไม่หายใจเลย คนขาดอากาศมันก็ช็อกไปสลบไปถึง ๓ วัน นี่เจ้าชายสิทธัตถะในเมื่อจิตมรรคญาณยังไม่เกิด ท่านก็แสวงหาช่องทางของท่าน แต่ในเมื่อยังไม่มีผู้รู้จริง มันก็ต้องทดสอบด้วยตัวเอง

แต่ในเมื่อปัจจุบันนี้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้แล้วเห็นใหม่ มรรคคืออะไร? มรรคคือต้องมีสัมมาสมาธิ สัมมาสติ สัมมากรรมมันโต งานชอบ เพียรชอบ มันมีความชอบ แล้วที่มันทำอยู่นี้ ที่ว่าทำๆ อยู่นี้มันชอบไหม? มันชอบ มันชอบเพราะเป็นแบบอย่างไร มันชอบเหมือนกับเราจำมาจากหนังสือ นี่ธรรมะมันแก้ต่างไง “สมาธิเป็นอย่างนั้น เดินจงกรมก็เดินจงกรมแล้ว เดินจงกรม ๒-๓ ชั่วโมงแล้ว เดินจงกรม ๒๔ ชั่วโมง นาฬิกาแขวนไว้” มันออกไปดูที่นาฬิกา ขาเท้าเดินออกไปแต่ใจไปอยู่ที่ตัวเลขนาฬิกา มันส่งออกไปนูน แล้วมันยังบอกว่ามันเดินจงกรมอยู่นะ มันยังว่ามันเป็นสัมมาสมาธิอยู่นะ

เดิน สัมมาสมาธิมันอยู่ที่ความรู้สึก มันอยู่ที่จิต ความคิดมันอยู่ที่เรา มันรู้ที่กลางหัวอก ใช้นาฬิกานี้ก็ดูไว้ถ้าถึงเวลาเราออกแล้ว หรือเราตั้งสติจะไว้ เราก็ดูถึงเวลา ความจำเป็นว่านี่เวลาเท่าไร เวลามันแค่บอกเราว่าถึงที่สุดแล้วมันรวมว่าเวลาที่เข้าไปเท่าไรเท่านั้นเอง แต่ไม่ใช่ไปจดจ่ออยู่กับมัน จดจ่ออยู่กับมัน นั่นใจมันส่งออกหมดแล้ว นี่ย้อนกลับมาที่เรา ถ้าจิตมันอยู่ที่เราเห็นใหม่ ภาวนาเพื่อเรา ทุกอย่างทำเพื่อเรา ทำเพื่อจิตทั้งนั้น อยู่กับจิต นี่มันย้อนกลับมาหมด สิ่งใดถ้าย้อนกลับมา

เห็นใหม่ คอยสังเกต คอยดูแล้วมันเป็นเพราะเหตุใด มันจะผ่อนสิ่งใดบ้าง สิ่งใดที่กดถ่วง ต้องแก้ไข ต้องเปลี่ยนแปลง

เปลี่ยนแปลงการดำรงชีวิตนี้แหละ ภาวนาตอนเย็นมันไม่ดี เอามาตอนกลางคืน ตอนกลางคืนไม่ดี มากภาวนาตอนเช้า ตอนกลางวันทำอย่างไรบ้าง ถ้าตอนเช้าไม่มีที่ร่มเราก็หาเอา เวลาหน้าหนาว คูลี ครูบาอาจารย์ หน้าหนาว ถ้ามันหนาวนักมันจะเดินจงกรมไม่ได้ กลางวันก็เดินให้มากๆ กลางคืนจะได้ห่มผ้า นั่งสมาธิเอาห่มไว้ นี่มันต้องมีเทคนิค ต้องมีวิธีการที่เราจะกำหนดเวลาใน ๒๔ ชั่วโมง เราจะภาวนาอย่างไรเพื่อให้จิตมันลง เพื่อให้จิตมันมีโอกาสบ้าง ไม่ใช่ทำซ้ำๆ ซากๆ ไม่มีอุบายทำเหมือนคนซื้อ ซื้อบ๊อง ซื้อบ๊องกิเลสมันหัวเราะนะสิ กิเลสมันก็จี้คอ

เราต้องเอาความเพียรเรา เอาการบริหารใน ๒๔ ชั่วโมงมาตั้ง แล้วเราทำอะไรบ้าง แล้วมันเป็นประโยชน์ไม่เป็นประโยชน์ ถ้าเป็นประโยชน์ มันเป็นประโยชน์เพราะอะไร นี่เวลาสมาธิจะเข้าได้เห็นใหม่ เวลาเข้านี่ชำนาญในวสี เวลามันจะออก มันคลายออกมา มันแผ่ชานออกมา ไม่ใช่ ออกเข้าออกแบบเข้าประตูหอรก ความรู้สึกมันจะแผ่ออกมา เวลามันเข้ามันค่อยเข้าละเอียดเข้าไปๆ แล้วอย่าให้มันออกมาไว ค่อยๆ ให้มันแผ่ออกมาๆ

แล้วถ้ามันกำหนดรู้ได้ กำหนดอุปจารสมาธิเห็นใหม่ ให้รู้ในกาย เวทนา จิต ธรรม ถ้ามันไม่รู้ก็คิดขึ้นมา วิปัสสนาขึ้นมาเห็นใหม่ คั่นคว้ามันขึ้นมา คั่นคว้าในอะไร เพราะจิตได้สำนึก สิ่งที่เป็นกิเลสเรานั้นอยู่ที่จิตได้สำนึก แล้วทำไมเป็นข้อเท็จจริง...เหมือนกับเราทำนา ถ้าเราทำนา คูลี เราปลูกข้าว เราปักดำแล้วข้าวมันงอกงามขึ้นมาเห็นใหม่ คุณันแตกใบอ่อนสิ ดูแล้วมันชื่นใจใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าจิตมันสงบแล้วมันนุ่มไปเห็นกาย เห็นเวทนา เห็นจิต เห็นธรรม มันเห็นหน้าพุทธรูป เห็นหน้าพุทธรูปแล้วมันใคร่ครวญ รักษาดีแล้วใคร่ครวญไป นี่มันจะออกดอกออกผล มันจะมีความชำนาญของมัน ความเพียรหมั่นดูแลรักษา หมั่นคราดหมั่นไถหมั่นดูแลขึ้นมาให้มันเจริญงอกงามให้มันเป็นรวงข้าว ถ้ามันเจริญงอกงามขึ้นมาเป็นรวงข้าว ข้าวเป็นข้าวเมล็ดดีลิบ ข้าวไม่มีเมล็ดอีก

การต่อสู้ การใช้ปัญญามันมีเทคนิคของมันนะ เพราะอะไร เพราะกิเลสมันแก้ต่างให้หมด “เป็นอย่างนั้นๆ เวลาปฏิบัติแล้วมันจะเป็น สมาธิเป็นอย่างนั้น ปัญญาเป็นอย่างนั้น” แล้วพอเป็นอย่างนั้นไปมันก็เชื่อ เราก็ไปเชื่อ พอเชื่อกิเลส เพราะกิเลสมันหลอกใจ พอกิเลสมันหลอกเราก็เชื่อมั่น เชื่อมันเราก็มีความเบา มีความชั่วคราว พอสักพักหนึ่งข้าวลิบ ข้าวลิบมันไม่มีข้าวให้กิน พอไม่

มีข้าวให้กินเราก็หิวเป็นธรรมดา นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อมันพิจารณาของมันไป มันเข้าใจ มันเห็น เป็นรวงข้าวเห็นเป็นอะไร มันทำให้หอด มันสร้างภาพให้หอด ถึงเอาเข้าจริงๆ ไปสีมันไม่มีเมล็ด ไม่มีเมล็ด ข้าวไม่มีข้าวสาร แล้วจะเอาอะไรไปหุงกิน มันก็หุงกินไม่ได้

นี่ก็เหมือนกัน พอปัญญาหมุนเข้าไป แล้วมันพิจารณาเข้าไปแล้ว มันออกมาแล้วมันไม่มีอะไร แล้วเห็นเป็นข้าวเหมือนข้าว ข้าวลึบ ข้าวปกติมันเหมือนกัน เพราะเราไม่เป็น ยังไม่ได้สี ยังไม่ได้ใช้ ถ้าสีแล้วถึงจะรู้ นี่ก็เหมือนกัน พอมันเข้าใจว่าใช่ พอไข่มันก็ปล่อย มันก็สบายๆ เคี้ยวมันก็เลื่อมหมด นี่ไง ถ้ามันเลื่อมหมดเพราะอะไร เพราะมันไม่ใช่ความจริง

ถ้าเป็นความจริง ความจริงมันเกิดจากอะไร? เกิดจากการประพุดติปฏิบัติ การกระทำของเรา มันต้องจะรู้จริงเห็นจริง การรู้จริงเมล็ดข้าวก็ต้องเมล็ดข้าวเห็นไหม เมล็ดข้าวถ้ามันยังขึ้นอยู่เรดากแดด เราฝึ่งให้มันแห้ง เวลาเราสีออกมาเมล็ดข้าวของเราสวยงามมากเลย แกลบก็รู้ว่าแกลบรำก็รู้ว่ารำ สิ่งต่างๆ รู้หมด นี่ไง เวลามันวิปัสสนาไปมันชัดเจนอย่างนี้ไง ข้าวเราหุง หุงอย่างไร เวลาเอามากิน รสชาติมันดีไม่ใช่อะไร นี่มันเป็นปัจจัยจัดตั้ง มันสัมผัสด้วยกระทำของเราทั้งหมดเลย

ถ้ามีการสัมผัสอย่างนี้ มีการกระทำอย่างนี้เห็นใหม่ นี่แล้วมันจะไปสงฆ์พระไตรปิฎกตรงไหน มันจะไปสงฆ์มรรคผลนิพพานตรงไหน ก็เราเป็นคนทำทั้งหมด มันเป็นคนทำมากับมือสิ่งที่ทำมา

ในพระไตรปิฎกก็พูดถึงอริยสัจ ก็พูดถึงการทำนาหุงกินนี่ แล้วจริงๆ แล้วเวลาเราไปอ่านพระไตรปิฎกเราไปทำวิจัย มันมีข้าวสักเมล็ดไหม ข้าวสักเมล็ดหนึ่งทีออกงอกมาจากพระไตรปิฎกมีไหม? ไม่มีเลย พระไตรปิฎกก็เป็นพระไตรปิฎก ทฤษฎีคือทฤษฎี มันมีข้าวสักเมล็ดหนึ่งงอกออกมาจากหนังสือพระไตรปิฎกไหม

นี่เหมือนกัน ในการปฏิบัติเต็มๆ แต่เวลามันงอกออกมา เวลาสังขธรรมขึ้นมามันเกิดจากใจเรา นี่ใจมันเป็นอย่างนั้น นี่ไง ยิ่งแก้ต่างอย่างไรยิ่งงง ธรรมะแก้ต่างให้กิเลสมันแก้ให้ พอกิเลสแก้ให้ กิเลสมันก็ขี้หัวเอาๆ แล้วมันก็มีทิฏฐิมานะ เอาแต่ความรู้ เอาแต่โวหารมาโต้เถียงกัน มีแต่โวหาร มีแต่ความรู้นะ โวหารขึ้นมา แล้วกิเลสเป็นอย่างไร? ไม่รู้ ไม่เคยเห็น กิเลสมันคืออะไร? อ้าว! กิเลสมันเกิดจากจิต เพราะกิเลสมันครอบงำอยู่แล้ว พญามาร คูลี มาร ผลของวิภูฏะ มารมันครอบงำมาตลอดเวลา แล้วจิตนี้ก็เวียนตายเวียนเกิดมากับมัน

แต่สิ่งทำอยู่นี้ สิ่งที่เกิดมาเห็นใหม่ มันน่าสลดสังเวช สลดสังเวชเพราะอะไร เพราะว่าช่วงชีวิตของเราเนะ ช่วงชีวิตของเรา กิ่งพุทธกาล ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง แล้วในศาสนาเจริญใหม่ ถ้าศาสนาไม่เจริญ คุณ ศาสนาเจริญที่ไหน? เจริญในหัวใจของครูบาอาจารย์ ศาสนามันเจริญในหัวใจของครูบาอาจารย์ ของพระ ของผู้ประพฤติปฏิบัติ ศาสนาไม่ได้เจริญอยู่ที่สิ่งก่อสร้าง ศาสนาไม่ได้เจริญที่ประเพณีวัฒนธรรมทั้งนั้น ประเพณีวัฒนธรรมสมัยนี้หลอกขายฝรั่งทั้งนั้นเลย ให้ฝรั่งมาดู ทำประเพณีให้ฝรั่งมาดู ใครก็ได้แต่งตัวให้ดูสวยงามขึ้นมา ทำประเพณีวัฒนธรรมกัน ให้เขาดูนี่ประเพณีไว้หาสตางค์

เขาเอาไว้ฆ่ากิเลส เขาไม่ได้ไว้หาเงิน ศาสนามันเจริญ มันเจริญที่นักรบเรานี้ นักปฏิบัติ ครูบาอาจารย์เรา เจริญที่พระเรา บริษัท ๔ ที่ประพฤติปฏิบัติ ให้มันเจริญที่นี่ ถ้าเจริญที่นี่ ทางวิชาการ มันขายกินไม่หมดคนะ คุณ ผู้รู้จริงเทศน์เมื่อไหร่ก็ได้ พูดเมื่อไหร่ก็ได้ ธรรมะออกได้ตลอดเวลา ธรรมะมันอยู่กับหัวใจที่รู้จริง สิ่งที่รู้จริงมันก็เป็นประโยชน์ ประโยชน์กับทุกๆ คน เหมือนฝนเลย ถึงฤดูกาล คุณ เราอยู่ในประเทศอันร้อนชื้น ฝนตกต้องตามฤดูกาล พืชัญญาหารมันจะมีอุดมสมบูรณ์ตลอดชีวิต

นี่ก็เหมือนกัน ครูบาอาจารย์ของเราถ้าใจเป็นธรรมเห็นใหม่ นี่ฝนตกต้องตามฤดูกาล ต้องการฝนเมื่อไหร่ฝนตกทุกที แล้วเราจะร่มเย็นเป็นสุขไหม แล้วถ้าเราไปอยู่ในทะเลทรายที่ไม่มีฝนตกเมื่อไหร่เราจะรู้ตัวนะ ถ้าครูบาอาจารย์ท่านล่วงไปๆ ต่อไปมันจะมีแต่ทะเลทราย ต้องการฝนก็ต้องไปอ้อนวอนเอา ไปอ้อนวอนแล้วอ้อนวอนอีก แล้วมันจะมีฝนตกมาสักเม็ดหนึ่งไหม

นี่ก็เหมือนกัน ถึงเวลาเราจำเป็นจะต้องศึกษาธรรม ถึงเวลาเรามีความล้งเลงสยขึ้น มา ถึงเวลาที่เรต้องการมีครูบาอาจารย์แก้จิต ถ้าไม่มีครูบาอาจารย์แก้จิตแล้วใครจะแก้ให้เราได้ ถ้าไม่มีริบขวนขวย ไม่รีบตั้งแต่ที่ครูบาอาจารย์ท่านยังมีชีวิตอยู่ ครูบาอาจารย์ท่านยังมีชีวิตอยู่นะ แล้วเราก็ดมาร่วมใหม่ เราก็ดมาพบใหม่ เกิดมาพบนี้ต้องตั้งใจ มันคง ให้เรามั่นคง อย่าวอกแวกวอแว จิตใจ กิเลสนี้สกปรกนัก กิเลสอยู่ในใจเรา เราไปอยู่ในวัดปฏิบัตินะ มันยังตามไปทำลายโอกาสเราหมดเลย นี่นอนจมอยู่กับมัน ไม่เอาจริงเอจัจ

วันคืนล่วงๆ ไป นี่เกือบจะครึ่งพรรษาแล้ว แล้วมาอยู่ที่นี่กี่ปีแล้ว? ๓ ปีแล้ว แล้วเวลามันจะล่วงไปก็วัน ไม่มีใครอยู่ค้ำฟ้า มันต้องตายหมดคนะ แต่สิ่งทีมันจะตายนี้ให้มันได้ต่อสู้ก่อน เราจะ เป็นจะตายก็ให้เราได้ต่อสู้กับกิเลสเราก่อน ให้เราได้ขวนขวยบ้าง ไม่ใช่ยอมจำนนกับมัน เวลาจะ

ตายก็นอนรอดตายเลย เพราะมันจะต้องตายอยู่แล้วใช่ไหม เราก็ เออ! นอนตายแล้ว รอดตายแล้ว... ตายไปทำไม ตายไปแล้วเกิดมาซ้ำอีกรอบหนึ่งใช่ไหม ตายมาให้มันทุกข์ยากอีกใช่ไหม

แต่ถ้ามันจริงจั่งขึ้นมานะ มันมีโอกาส ความทุกข์สิ่งใด ทุกข์ที่โลกเขาทุกข์กันอยู่มันเป็น เรื่องของโลกๆ มันเป็นทุกข์ประจำธาตุขันธ์ แต่การต่อสู้กับกิเลส การต่อสู้กับความเพียร มันเป็น อริยสัจ มันเป็นทุกข์สัจ เป็นทุกข์สัจเราต้องขอลูกความจริง เคนจงกรมจนฝ่าเท้าแตก เคนจงกรม อด อาหารขนาดไหน ต่อสู้กับมัน เพราะอะไร เพราะทุกข์ธรรมดา มันก็ต้องแปรสภาพอยู่แล้ว ธรรมดา สภาพร่างกายมันต้องเสื่อมสภาพไปเป็นตามธรรมดา ทุกคนถึงที่สุดแล้วความตายมันก็ต้องเข้ามา เป็นธรรมดา แต่ก่อนตายขอสู้สักตั้งหนึ่งก่อนนะ ก่อนตายขอสู้กับมัน ขอคุณ เพราะมันมีโอกาสนะ

เพราะอะไร เพราะถ้าพูดถึงนะ หมดยุค ๕,๐๐๐ ปีไป คุณลิต ผู้ที่จะตรัสรู้เองโดยชอบได้มีแต่ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระปัจเจกพระพุทธเจ้าเท่านั้น แล้วฝ่ายพระโพธิสัตว์ องค์ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละองค์ที่สร้างสมบุญญานิการมา ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย นี่สิ่งที่ ๔ อสงไขย คิดคุณลิตว่ามันจะมีใครรอดมาได้ขนาดนั้น เพราะการกระทำของเรามัน ก็ลุ่มๆ ดอนๆ ไข่มุข เดี่ยวเราก็ยกเลิก เดี่ยวเราก็เปลี่ยนแปลง เดี่ยวเราก็หมุนเวียนไป องค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าแต่ละพระองค์ยังไม่พยากรณ์ มันก็ยังเป็นอนิจจังอยู่อย่างนั้น มันก็ยังเป็น สวะ เป็นผลของวิภวัญญะ ลอยไปตามวิภวัญญะ นี่มันก็ลอยไปอย่างนั้นนะ โดยบุคคลาธิษฐาน โดยสมมุติ จิตเป็นอย่างนั้น มันก็ต้องลอยไปวิภวัญญะ มันต้องเกิดตายไปตามธรรมชาติ

แต่ด้วยความเชื่อ โดยกิเลสเราไม่เชื่อ ไม่เชื่อก็ไม่เป็นไร ไม่เชื่อก็คือไม่เชื่อ มันไม่ได้ให้ โทษให้คุณกับใครหรอก ไม่เชื่อหรือเชื่อมันก็เป็นผลกับเราคนเดียว มันเป็นผลกับใจดวงนั้น มัน ไม่ให้ผลกับใครหรอก คนอื่นจะมารับผลดีผลเสียจากเรา ไม่มีหรอก เราจะเชื่อไม่เชื่อมันก็เป็น เรื่องของใจของเราเอง มันก็เป็นความโง่ความฉลาดของเราเอง ใครจะมารับกรรมกับเรา...ไม่มี หรอก อยู่ที่เรา ฉะนั้น มันจะเก่งขนาดไหน จะไม่เชื่อขนาดไหน จะอวดดีขนาดไหน มันก็เรื่องของ กิเลสเขา มันจะเป็นอะไรไป มันเป็นเรื่องของเขา เราไม่ต้องไปสนใจเขา แต่หัวใจเราละ เชื่อไม่เชื่อ ละ ถ้ามันเชื่อมันต่อสู้ มันก็มีโอกาสเห็นใหม่ ถ้ามีโอกาสมันก็ได้เปลี่ยนแปลง

ความเปลี่ยนแปลง ประสบการณ์เห็นใหม่ คุณลิต โลกานัน เราไม่เคยหวานเคยใจ เราลงไป ไถลิต ไปจับวัวจับควายไถนาสิ มันเจอเรามันตื่นมันวิ่งนะ จนคันไถกระแทกหักพังหมดเลย นี่ก็ เหมือนกัน เราทำอะไรเป็น เราตั้งสติอะไรเป็น สติก็ไม่รู้จักสติ ใ้อีผลอยู่ไหนก็ไม่รู้ ใ้อีเชือกไถ ใ้อี

ผาด ใ้อปัญญา ใ้อมรรค ๘ อยู่ไหนก็ไม่รู้ ทำอะไรไม่เป็น แล้วมันจะเอาข้าวปลาอาหารที่ไหนมา กิน นี่พูดถึงเป็นข้อเท็จจริงในอริยสัจ ข้อเท็จจริงในอริยสัจ ในการประพฤติปฏิบัติมันต้องเป็นตาม ข้อเท็จจริงอย่างนั้น

แต่นี้เป็นเรื่องโลก เรื่องโลกนะ “ไม่จำเป็น เพราะเรามีตลาด เราหาซื้อได้ ศึกษาธรรมะ ครูบาอาจารย์ไม่สำคัญเลย พระไตรปิฎกมีอยู่แล้ว คอมพิวเตอร์กดเมื่อไหร่ก็ออกมา ครูบาอาจารย์ จำเป็นตรงไหน ไม่เห็นจำเป็นเลย ธรรมะก็บอกแล้วว่าไม่ต้องเชื่อ ไม่ต้องเชื่อบุคคล ให้เชื่อธรรมะ แล้วธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็มีอยู่แล้ว”

ก็นี่ไง ก็ไปไถนาในพระไตรปิฎกนั่นไง ข้าวสักเมล็ดมีไหม มันเป็นไปได้หรือไม่ หอก มัน เป็นไปไม่ได้ แต่ก็ด้วยทิวฐิมานะจะเอาชนะคะคาน ด้วยกิเลสเหยียบย่ำหัวใจ เหยียบให้มันจมเท่า กิเลสไป ให้มันเหยียบย่ำอยู่อย่างนั้น แล้วยังหลงตัวเองว่าตัวเองฉลาด ยังหลงว่าตัวเองนี่ฉลาด เรามีศักยภาพ เราเป็นปัญญาชน ครูบาอาจารย์ท่านถือตามๆ กันมา ท่านเชื่อครูบาอาจารย์ตามกันมา ท่านส่งต่อๆ กันมา ใ้อันนั้นเรื่องของท่าน นี่กิเลสมันก็แกออกไปนอกเส้นทางตลอด ใ้อันนั้นเรื่อง ของกิเลสนะ

ถ้าเรื่องของธรรม มันให้ถาม ถามว่าเรารู้จริงไหม สิ่งที่เราไม่รู้มันแก้อะไรเราได้ สิ่งที่เราไม่รู้มันทำให้เราไม่สงสัยเลยหรือ มันสงสัยมันทุกข์ไปหมด เพราะมันเป็นเรื่องของค้นหาความทะยานอยาก มันเป็นเรื่องของไฟโทสะ ไฟโมหะ มันเป็นเรื่องของความโลภ ความโกรธ ความหลง มันเผาผลาญ อยู่ตลอดเวลา ใครจะถือดีถือเด่นขนาดไหนก็แล้วแต่ ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เพราะอะไร เพราะจากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง

ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเห็นไหม ถ้ายังมีนะ ยังมีกิเลสอยู่ มันยังเผาผลาญอยู่ในสโมสรสันติบาททุกดวงใจว่าแห้ว จะมีความสุข จะมีข้าวของเงินทอง จะไปเป็นพรหม เป็น เทวดา อินทร์ พรหม จะไปอยู่ชั้นฟ้าขนาดไหน ทุกดวงใจว่าแห้ว ทุกดวงใจมีไฟสุ่มซอน มันจะมีความสุข เป็นไปไม่ได้ มันเป็นสิ่งเป็นไปไม่ได้

ใจผู้ที่พ้นจากกิเลสมันจะเห็นโทษของกิเลสที่มันยังมีในใจของสัตว์โลก แต่ของเรามันเป็น เพราะกิเลสมันแก้ต่าง มันจัดฉาก มันแก้เกี้ยว มันหลอกลวง แล้วเราเอง ศึกษาธรรมแล้วเราเองไม่มีปัญญา ไม่มีวุฒิภาวะ วุฒิภาวะของเราอ่อนเกินไป ให้กิเลสมันอ้างธรรมะขององค์สมเด็จพระ สัมมาสัมพุทธเจ้าข่มขี้เหยียบย่ำว่าสิ่งนี้เป็นธรรมๆ ได้แต่ศักยภาพทางสังคม ได้แต่เอาตรรกะ เอา

ปรัชญามาอวดอ้างกัน สิ่งที่ตรรกะปรัชญาทางโลกเขาก็เป็นไปได้ ทางโลก เห็นไหม คุณติ เขาไม่ได้
 บวชเป็นพระเป็นเจ้า เขาปาฐกถาได้ดีกว่าเราหลายร้อยหลายพันเท่า แล้วไปฟังแล้วมันก็น่าเชื่อถือ
 ค่าย

แต่ถ้าเป็นผู้ที่ประพฤติปฏิบัติจริง... ไม่น่าเชื่อถือเลย ไม่น่าเชื่อถือเลย เพราะมันเป็นการคว่ำ
 น้ำเหลว มันไม่มีอะไรคิดไม่คิดมีอามาแม่แต่ขึ้นเคียว คนทำเป็นนะไม่ต้องพูดมากหรอก คุณติ ชาวนา
 ที่เขาชำนาญในการทำ เขาไม่ต้องเอาวิชาการมาอ้างอิงหรอก เขาคำนวณของเขา เขาหลับตาทำ
 ได้สบายทุกวันเลย เพราะอะไร เพราะเขาได้นอนอยู่ทุกวัน เขากำหนดน้ำ กำหนดคยาบำรุงรักษาของ
 เขาได้สบายอยู่ตลอดเวลาเลย เพราะอะไร เพราะเขาทำเป็นความชำนาญของเขา เขาไม่อ้างอิง
 ปรัชญาหรอก เขาไม่ได้อ้างอิงอะไรทั้งสิ้น แต่เขารู้จริง

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราเอาจริงของเราขึ้นมา เราต้องย้อนกลับมาที่นี้ ย้อนกลับมาที่เรานะ ชีวิต
 ยังมีอยู่ ยังมีลมหายใจเข้ายังมีลมหายใจออกอยู่ ฉะนั้นจะต้องมีสติ ต้องเตือนตัวเอง เราจะทำ
 อย่างไรต่อไป ถ้าเราจะทำของเราเห็นไหม ไม่มีอะไรเป็นคุณประโยชน์เท่ากับการภาวนาหรือ

ในปัญญา สุขตมยปัญญา จินตมยปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่เกิดจากการภาวนา การ
 นั่งเฉยๆ กำหนดลมหายใจเข้า ลมหายใจออกให้จิตมันสงบขึ้นมา มันจะเกิดปัญญาอย่างไร
 พิสูจน์กัน ต้องพิสูจน์กัน ปัญญา คุณติ คุณทางวิชาการ คุณนักศึกษาเขาจบดอกเตอร์ จบศาสตราจารย์
 เขาต้องทำวิจัย เขาค้นคว้าขนาดนั้นเขายังไม่รู้เลย แล้วเรานั่งเฉยๆ จะรู้ได้อย่างไร

นี่ไง มันทวนกระแส มันทวนกลับไง มันทวนกลับว่าถ้าจิตมันสงบเข้ามา เรานั่งอยู่โคน
 ต้นไม้ ปัญญามันจะเกิดอย่างไร นี่เห็นไหม “วิปัสสนาสายตรง ต้องใช้ปัญญาไปเลย” ปัญญาอย่าง
 นั้นมันปัญญาตะครุฑหาปลาบนบก ปลาที่โหนมันอยู่บนบก มันไม่มีน้ำ มันไม่มี ปลาอะไรอยู่บน
 นี้ จะเอาแห เอาตะกั่วไปดักปลาบนบก เอาที่โหนมันจะมีให้ ไม่มีให้หรือ นี่ก็เหมือนกัน “อู๊ย! ใช้
 ปัญญา ปัญญาของเราเป็นวิปัสสนาสายตรง”...มันเป็นอาการของใจ มันเป็นอาการของใจ มันเป็น
 เงามันไม่ใช่ตัวใจ แล้วกิเลสจะแก้มันได้อย่างไร

แต่ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาเห็นไหม นี่มันจะลงน้ำ เพราะอะไร เพราะฐิติจิต ฐิติจิต ตัว
 จิต ตัวปลามันอยู่ที่นั่น ถ้าจิตมันสงบเข้ามา มันจะเอาส้อมไปครอบมันก็ได้ จะเอาแหไปทอดมันก็
 ได้ จะเอาตะกั่วไปดักมันก็ได้ นี่ถ้าจิตมันสงบเข้ามาเห็นไหม แล้วถ้ามันจับปลาขึ้นมาเราจะจับ
 อย่างไร มันติดตะกั่วแล้วเราจะปลดปลาออกมาอย่างไร มันอยู่ในส้อม เราจะจับมันอย่างไร นี่

เหมือนกัน ถ้าจิตมันสงบแล้วมันออกวิปัสสนาอย่างไร มันจะออกวิปัสสนาของมันอย่างไร มันทำของมันอย่างไร มันเห็นกาย สภาพของกายมันแปรสภาพอย่างไร มันเป็นไตรลักษณ์อย่างไร มันเป็นมรรคญาณอย่างไร ปัญญามันเกิดอย่างไร นี่ไง ภาวนามยปัญญาไง

แต่เราก็เชื่อกันไม่ได้ “อยู่เฉยๆ กำหนดพุทโธๆ ปัญญามันจะเกิดได้อย่างไร โอ๊ย! คิดนิมิต ไม่มีเกิดปัญญาหรอก ปัญญาเกิดไม่ได้หรอก ปัญญามันต้องใช้วิปัสสนาสายตรง ใช้ปัญญา...” มันเลยเป็นธรรมะแก้ต่าง เลยกิเลสมันแก้ให้ มันแก้เลย “โอ๊ย! พิจารณาแล้ว ว่าง ว่าง ว่างหมดเลย นิพพานก็ว่าง ว่างจนไม่มีหลักลอยหมด ว่างจนไม่มีจุดหมายปลายทาง ว่างจนขึ้นต้นไม้ไหนไม่รู้ ใครเป็นเจ้าของนิพพานก็ไม่รู้ นิพพานมาจากไหนก็ไม่รู้ อะไรก็ไม่รู้ ว่างเฉยๆ” มันว่างไร้สาระ ว่างไม่มีเหตุมีผล ว่างๆ ไม่มีสติจะความจริง

แล้วเวลาชานาทำนาขึ้นมามันว่างไหม เมล็ดข้าวมันว่างไหม เมล็ดข้าวนะ คุณติ จะเอาไปหุงข้าว ไปหากินก็ได้ เอาไปทำขนมมนมเนยก็ได้ เอาไปทำอย่างอื่นเป็นประโยชน์ก็ได้ จะเอาไปทำบุญกุศลก็ได้ เอาไปใส่บาตรพระก็ได้ เอาไปแจกขอทานก็ได้ เอาไปเลี้ยงสัตว์ก็ได้ นี่ไง นิพพานมันใช้ประโยชน์ได้หมดทุกๆ อย่าง เลี้ยงสัตว์ก็ได้ เอาไปแจกทานก็ได้ เอาไปถวายครูบาอาจารย์ก็ได้ เอาไปทำอะไรได้ทั้งนั้นนะ นี่แล้วมันทำไมมันไม่ว่างเฉยๆ ละ ทำไมมันไม่มีต้นสายปลายเหตุ ละ นี่ไง ถ้ามันเป็นความจริง ความจริงมันจะเกิดกับเรา เราถึงจะต้อง...

สิ่งที่มันเป็นไปได้ ทำความสงบของใจเข้ามา ไม่ต้องไปวิปัสสนาสายตรงไม่ตรงหรอก เพราะถ้าภาวนาไม่เป็นมันพุดอย่างนั้น ถ้าภาวนาเป็นนะ มันจะเป็นขึ้นไป “ศีล สมาธิ ปัญญา” นี่มันเป็นมรรค มรรค ๘ แบ่งเป็นศีล สมาธิ ปัญญา พื้นฐานของการทำความสงบของใจ พื้นฐานของกำลัง พื้นฐานของปัญญาที่มันเป็นภาวนามยปัญญา ปัญญาที่แก้ไขกิเลส ปัญญาที่มันจะไปชำระสิ่งที่เปื้อนนามธรรม

กิเลสเห็นไหม คุณติ ความรู้สึก ชาติรู้เป็นสันตติ ชาติรู้ สสารที่มีชีวิต มันเปื้อนนามธรรม แล้วสิ่งที่เปื้อนนามธรรม แล้วเวลาปัญญามันเกิดขึ้นมา มันเกิดขึ้นมาจากใจ เพราะอะไร เพราะมันเกิดจากสัมมาสมาธิ สิ่งที่เกิดมาจากใจมันเข้าไปทำความสะอาดกันที่ตัวใจนั้น ตัวที่เปื้อนนามธรรม ตัวที่เป็นชาติรู้ ชาติรู้ที่เป็นสสารที่เกิดตาย ที่เวียนตายเวียนเกิด สิ่งที่เกิดที่ไม่เคยตายที่เวียนตายเวียนเกิด แล้วปัญญามันเกิดมาจากที่นั่น

คุณ ปัญญาทางโลกเห็นไหม คุณ จะจบมาทางแขนงก็แล้วแต่ มันมีวิชาการทั้งหมด วิชาการที่เขาค่อยอดกันมา แล้วภาวนามยปัญญาค่อยอดมาจากใคร มันค่อยอดมาจากใคร? มันค่อยอดมาจากจิตที่สงบ จิตที่มีพื้นฐาน จิตที่เป็นปัญญาขึ้นมาจากตัวของมัน เพราะอะไร เพราะกิเลสมันอยู่ที่มัน กิเลสมันอยู่ที่ใจ แล้วเวลาปัญญาเกิดขึ้นมาใจ มันจะไปทำลายที่ใจนั้น ถ้ามันทำลายที่ใจนั้นเห็นไหม นี่ภาวนามยปัญญา

ภาวนามยปัญญามันเกิดจากใจ มันเกิดจากข้อมูลที่ไหน คุณ ทางสติ ทางวิชาการมันต้องมีข้อมูล ต้องมีคอมพิวเตอร์ มีการเก็บข้อมูล การเก็บข้อมูลเป็นสติ แต่ปัญญาอย่างนั้นมันจะเก็บสติมาได้อย่างไร ถ้าเก็บสติมันเป็นโลก ถ้าเป็นสติ คุณ ครูบาอาจารย์พระอรหันต์แต่ละองค์เห็นไหม เวลาสมุจเฉตพหวน เวลากิเลสมันขาด วิทยานิพนธ์แต่ละองค์ไม่เหมือนกัน ไม่เหมือนกัน ถ้าเอาเหมือนกันมาใช้ร่วมกัน มันจะเป็นของส่วนบุคคลได้อย่างไร มันจะเป็นของเฉพาะพระอรหันต์แต่ละองค์ที่ไม่เหมือนกันได้อย่างไร มันไม่เหมือนกันเพราะแต่ละองค์ แต่ละที่เกิดมาจากใจดวงนั้น มันเป็นภาวนามยปัญญา มันเป็นภาวนามยปัญญาเป็นของส่วนบุคคล ทำลายกิเลสวิปยุต สัมปยุต อรหัตตมรรค อรหัตตผล

อรหัตตมรรค เวลาไล่กิเลสเข้าไปตั้งแต่โสดาบัน สกิทา อนาคาขึ้นไปแล้วถึงอรหัตตมรรค ถ้าอรหัตตมรรคมันดำเนินการของมันไปแล้ว สัมปยุตเข้าไป วิปยุตกลายเป็นอรหัตตผล ...อรหัตตมรรค อรหัตตผล นิพพาน ๑ แล้วเป็นอรหัตตมรรค อรหัตตผล แล้วข้อมูลมันอยู่ที่ไหน แล้วอรหัตตมรรค อรหัตตผลของแต่ละองค์ที่จะมาเทียบเคียงกัน อรหัตตมรรคขององค์หนึ่งเป็นอย่างไร อรหัตตมรรคของทุกองค์จะเป็นอย่างไรหมดมันเป็นจริงไหม มันจะเป็นจริงมาจากใคร? มันจะเป็นจริงขึ้นมา จริงจากใจดวงนั้น ใจจากดวงที่เป็นพระอรหันต์ จากใจที่เป็นถึงสิ้นกิเลส ถึงสิ้นนิพพาน ผู้ที่ถึงสิ้นกิเลส ถึงสิ้นนิพพานถึงจะเห็นสัจจะความจริงข้อเท็จจริงของมัน ถ้าข้อเท็จจริง นี่ไง ไม่ใช่ธรรมะแก้ต่าง ธรรมะแท้ๆ ธรรมจริงๆ อกุปปกรรม กุปกรรม อกุปปกรรม

สิ่งที่เป็นกุปกรรมเห็นไหม นี่ธรรมะแก้ต่างหมดเลย มันเป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ เพราะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ แล้วกิเลสมันก็มาหลอกล่อ กิเลสมันก็เอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามาฟาดฟันพวกเรา ฟาดฟันสำนักปฏิบัตินี้แหละ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเขาอยู่ในวัดในวาสนี้แหละ แล้วเป็นนักรบด้วย จะรบกับกิเลสด้วย แต่ให้กิเลสมันเอาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฟาดหัวๆ คว่า คะฆ่าหาย

จมอยู่กับมันเลย ไม่เคยมีสติ ไม่เคยมีความขี้คิด ไม่มีการพลิกแพลงเปลี่ยนแปลงว่าเราจะต่อสู้กับมันอย่างไร

ถ้าเราจะต่อสู้กับมันเห็นไหม ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า...ใช่ เป็นธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แต่ธรรมของเรานั้นไม่มี สติก็เป็นสติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สติมันก็เป็นชื่อของสติ เป็นธรรมที่พระพุทธเจ้าวางไว้เป็นบัญญัติ แต่สิ่งที่เกิดขึ้นจริง สติมันก็เป็นแค่ตัวอักษร แต่สติจริงก็เป็นกับเรา สมาธิจริงก็เป็นสมาธิกับเรา สมาธิตัวอักษรมันก็เป็นสมาธิตัวอักษรในตำรา ปัญญาจริง ปัญญาของเรา ปัญญาที่ยังเข้าใจผิดเข้าใจถูก ปัญญามันคืออะไร? ปัญญามันคือความคิดมันเป็นโลกียปัญญา โลกียปัญญามันเป็นปรัชญา มันเป็นตรรกะ มันแก้กิเลสไม่ได้หรอก มันแก้กิเลสไม่ได้

แต่ถ้าเป็นภวานามยปัญญามันเกิดมาจากไหน? มันเกิดมาจากใจ มันเกิดมาจากชั่วหัวใจ คุณติ...ปัญญาที่มันเกิด เวลาเกิดจากสมองที่เราคิดกัน ความคิดเป็นของเราใช่ไหม จดลิลิทธิทางปัญญาไว้ เราคิดค้น ค้นคว้ามาเป็นความคิดของเรา เป็นปัญญาของเรา จดลิลิทธิไว้เลย แก้กิเลสได้ไหม? ไม่ได้ มันแก้กิเลสไม่ได้หรอก เพราะมันจินตมยปัญญา มันเป็นการใช้ปรัชญาของเราคิดขึ้นมา แต่ถ้ามันเป็นภวานามยปัญญา เอาอะไรไปจด ภวานามยปัญญาจะจดลิลิทธิอย่างไร ไปเอาใครที่ไหนเขาจะลงทะเบียญให้ ว่าภวานามยปัญญาที่เป็นนามธรรมที่มันพูดออกมา ถ้าคนรู้จริงพูดออกมาแล้วจดอย่างไร ถ้ามันจด พระพุทธเจ้าจดมาแล้ว

พระพุทธเจ้าวางธรรมวินัยไว้เป็นสมบัติของโลก ให้มีผู้รู้จริงเข้ามา ถ้าผู้รู้จริงเข้ามาแล้วมันไม่มีใครก่อบปี้ได้ ไม่มีใครจะเอาไปทำได้ มันต้องเป็นความรู้จริง มันต้องเป็นความจริงขึ้นมา นีลิลิทธิทางกฎหมายมันคุ้มครองไม่ได้ เพราะมันลึกลับไม่ได้ มันลึกลับความรู้ความเห็นอันนี้ออกมาไม่ได้

มีแต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาเทศนาว่าการ...ฟังธรรมแล้ว เราเข้าไป กิเลสไปตะครุบเงาหมด ถ้ากิเลสมันจะไปตะครุบเงาว่าสิ่งนี้เป็นธรรม มันไปตะครุบนะ ตะครุบว่าปลามันอยู่บนบก ธรรมะมันอยู่บนโลก มันไม่ได้คิดว่าธรรมะมันอยู่...สัตว์โลกไง สัตตะผู้ข้อง โลกคือหมู่สัตว์ โลกคือตัวใจ มันไม่ได้เห็นโลกที่ศันจากภายใน มันไม่ได้เห็นตัวโลกที่ศัน ตัวพญามาร ตัวกวาสวะ ตัวภพ ตัวที่กิเลสมันดำรงอยู่ ตัวที่มารมันอาศัยอยู่ตรงนั้น สิ่งที่มารมันอาศัย สิ่งพื้นฐานที่ตั้งของจิตที่มันเวียนตายเวียนเกิด ไม่มีใครเห็น ไม่มีใครรู้

ถ้ามีคนรู้คนเห็นมันต้องเป็นอรหัตตมรรค อรหัตตผลนี่ไง เวลาเป็นอรหัตตมรรค อรหัตตผลแล้วเป็นนิพพาน ๑ ออกมา มันถึงเป็นธรรมะแท้ๆ ไม่ใช่ธรรมะแก้ต่างให้กิเลสมันแก้ ให้ กิเลสมันแก้ให้เรากันอยู่นี้ แล้วเราก็ให้กิเลสมันแก้ เพราะอะไร เพราะกิเลสเป็นเรา สรรพสิ่ง เป็นเรา การปฏิบัติก็ให้เราปฏิบัติ ไม่เป็นความจริงสักอันหนึ่ง ถ้าเป็นความจริงสักอันนะ มันวางหมดเลย อะไรที่เป็นทฤษฎีมานะ อะไรที่เป็นอำนาจบาตรใหญ่ มันจะวางให้หมด เพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันขวางทางไว้หมด มันขวางมรรคผลนิพพาน

ถ้ามันไม่ขวางมรรคผลนิพพาน นี้เราเอาออกให้หมดเลย แล้วเราเปิดใจให้กว้าง เปิดใจเห็นใหม่ เปิดโอกาส เปิดลม เปิดกระแส เปิดทุกอย่างให้มันเข้ามา ถ้ามันเข้ามานะ มันจะตกวงค์ก็ไม่ตกวงค์ให้มันพิสูจน์กัน ถ้าจิตมันดี มันไม่ตกวงค์ เราก็แก้ไขของเราไป ถ้ามันเป็นวงค์เราก็แก้ไขเพราะอะไร เพราะสิ่งนี้มันเป็นกรรมของเรา เราสร้างมา มันเป็นจริตนิสัย คุณติ เสื้อผ้าที่เราใส่กันอยู่นี้ คุณติ ผ้าจีวร...สีของใคร ใครข้อมสีดี ผ้าก็ดูดี ใครข้อมสีดำเกินไป สีอ่อนเกินไป สีแก่เกินไป ผ้ามันก็สีนั้น

นี่ก็เหมือนกัน จิตที่มันมีจริตนิสัยมันก็เหมือนกับสีข้อมผ้า คุณติ เราเป็นทางโลก เรานุ่งผ้าอะไร สีอะไรก็สีนั้น จิตก็เหมือนกัน ถ้าจริตนิสัยมันชอบอย่างไร มันเป็นอย่างไร มันก็เป็นสีนั้น สีนั้นก็ใช้สีนั้น สีนั้นเราก็ครัภษาสีนั้น สีนั้นเราก้ทำสีนั้น นี่ไง กำมากับมือไง เราทำของเราเอง ถ้าจิตเราทำมาเอง เราก็แก้ไขไปตามหน้าที่ ตามสิ่งที่มันเป็น ถ้าสิ่งที่มันเป็นเราแก้ตามนั้น มันจะผิตตรงไหน มันถึงไม่ต้องไปน้อยเนื้อต่ำใจกับใครทั้งสิ้นเลย

เว้นไว้แต่สิ่งที่เป็นทฤษฎีมานะ สิ่งที่มันอหังการขึ้นมา มันเป็นสิ่งที่ไม่ดี เราก็รู้ว่าไม่ดี นี่ลูกศิษย์ก็เยอะมาก รู้ว่าคิดไม่ดีเลย แต่สู้ความคิดตัวเองไม่ได้ นี้อย่างนี้เยอะมากเลย ก็รู้ว่ามันไม่ดีนี้แหละ แต่สู้มันไม่ได้ สู้มันไม่ได้เพราะอะไร เพราะไม่จริง ไม่จริงเพราะอะไร เพราะเราไม่บันทึกมัน บันทึกมันสิ มารยาธาไทยจริงๆ เราต้องคิดคำนี้นะ ว่าครูบาอาจารย์ท่านผ่านอย่างนี้มาหมดแล้ว แล้วเราไปแสดงให้ท่านดู ท่านสะอิดสะเอียน มันอยากจะทำมันจะอ้าวแตก นี้อย่าเอามาแสดง ไอ้กิเลสอย่าเอากิเลสมาแสดงให้ดู อย่าเอามารยาธาไทยมาอวด ไร้สาระมาก เราไม่ต้องการเลย เราต้องการความจริง เราต้องการความจริง แต่เรามาประพฤติปฏิบัติกันอยู่ มันยังมีอยู่ มีอยู่ก็เก็บไว้สิ อย่าเอามาอวดกัน อย่าเอามาแสดงออก มาแสดงออกแล้วมันสะอิดสะเอียนมาก

มันเป็นความเห็นของเรานะ ความเห็นของเรา ความเห็นของสัตว์โลก เราทุกคนมาเห็นใหม่ ครูบาอาจารย์ ศาสนาทายาททำกันเพื่ออะไร? ก็เพื่อให้สถานะนี้มันคง ถ้ามันคงขึ้นมา เราก็ต้องรักษาของเรา อย่าให้มันแสดงออกมาเป็นมายา อย่ามาแสดงออกเป็นกิเลส มันมีอยู่ก็พยายามยับยั้งมันๆ ให้มันอ่อนตัวลง แล้วเราทำแต่สิ่งที่ดีๆ มันจะสร้างสมให้จิตเราดีขึ้น สิ่งที่ดีๆ เห็นใหม่ ต้นไม้ได้ปุ๋ยรักษามัน มันจะเข้มแข็งขึ้นมา จิตของเรารักษาแต่สิ่งที่ดีงามให้มัน สิ่งใดที่เราารู้ว่าเป็นอกุศล สิ่งที่ไม่ดี แต่มันสู้ไม่ไหวก็พยายามหักทอนมัน ถ้าไม่ได้ก็แก้ไข ต้องแก้ไขของเราไป นี้คำว่า “นิสสัย” ก็นิสสัยนั่นแหละ คือนิสัย แต่มันแก้ไขได้ มันแก้ไขเพราะอะไร เพราะเราอยู่ในช่วงของการฝึกหัด อยู่ในช่วงของการต่อสู้กับกิเลสนะ

เวลาครูบาอาจารย์ท่านสิ้นกิเลสไปแล้ว ท่านมีวิหารธรรมเป็นเครื่องอยู่ ท่านไม่ได้เดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนา ไม่ได้ฆ่ากิเลสเลย เพราะกิเลสมันตายไปแล้ว พอกิเลสตายไปแล้วมันเหลือแต่จิต เหลือแต่สภาวะธรรม ที่ว่าจิตเป็นธรรมชาติ มันเป็นวิมุตตिसุข มันไม่มีกิเลสเลย ท่านยังเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาเพื่อบริหารให้เป็นวิหารธรรม ให้อยู่เป็นสุข แต่ของเรามันกิเลสทั้งหมดใช้ใหม่ ถ้ากิเลสทั้งหมดเราก็ต้องมูมานะ เราต้องเข้มแข็ง เราต้องต่อสู้ เราต่อสู้กับกิเลส เราจะสู้กับมัน เราสู้กับมันเพื่อจะตัดทอนมัน ทำลายมัน

แต่ครูบาอาจารย์เรา ท่านไม่มีแล้วนะ ท่านยังเดินจงกรมนั่งสมาธิภาวนาเพื่อเป็นความสุขของท่านเลย นี่มันต่างกันตรงนี้ไง มันเป็นกิริยามารยาท คำว่า “วิหารธรรม” มันเป็นกิริยาเฉยๆ คำว่ากิริยามันเป็นนามธรรม มันไม่มีกิเลสเจือมา ไอ้ของเราถ้าเป็นโลก กิเลสล้วนๆ เลย แล้วเป็นมารยาสาไถย เป็นมารยาสาไถยอยู่ในใจของเรา พยายามรักษากันนะ นี่ไงถึงที่สุดแล้วถ้าทำจริงจะได้เป็นความจริง มันถึงจะเป็นธรรมะที่แท้จริง ไม่ใช่ธรรมะแก้ต่าง ธรรมะแก้ต่างกิเลสแก้ไขแล้วก็เป็นผลอนเรา เป็นความทุกข์กับเรา เอวัง